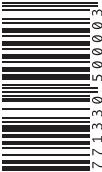

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 1771330 5000003

0 4 1 0 9

17. VOJNO-REDARSTVENO
HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

***Na izvorишtu naših
VREDNOTA I MORALNOSTI***

RATOVANJE U PLANINAMA - MODERNO DOBA

Predsjednik Mesić u
"Đuri Đakoviću" i na
"Gašincima"

Možemo
biti ponosni
na našu
vojsku

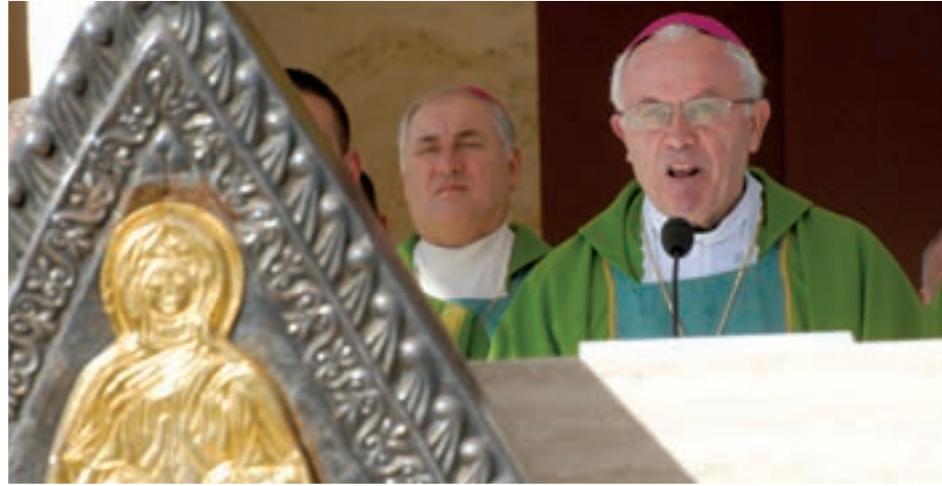
Posjet švedskih
zrakoplovaca HRZ-u

BILATERALNI LET

NOVO PROLJEĆE KLASIČNIH
PODMORNICA (II. DIO)

17. VOJNO-REDARSTVENO HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

snimio Tomislav BRANDT

14

Na izvorištu naših vrednota i moralnosti

"Neka ovo hodočašće bude poticaj da živimo svoje kršćanske vrijednosti", poručio je vojni ordinarij Juraj Jezerinac vojnicima i policajcima, te hrvatskim braniteljima i ratnim vojnim invalidima okupljenima u Mariji Bistrici na 17. hrvatskom vojno-redarstvenom hodočašću, održanom 4. listopada

10

Bilateralni let

Pripadnici Eskadrile borbenih zrakoplova Švedskoga ratnog zrakoplovstva posjetili su hrvatske kolege radi razmjene iskustva između pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja u nadzoru zračnog prostora i održavanju zrakoplova što ih eskadrile dviju zemalja imaju u operativnoj uporabi. Među njima je bio i pilot hrvatskog podrijetla, satnik Robert Krznarić

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

"Došli smo do standarda NATO saveza, do vrhunskog standarda, i zato mogu biti zahvalan svim vojnicima, dočasnicima i časnicima Hrvatske vojske što smo stvorili profesionalnu vojsku", izjavio je predsjednik Mesić na vojnom vježbalištu "Gašinci"

4

PREDSJEDNIK MESIĆ U "ĐURI ĐAKOVIĆU" I NA "GAŠINCIMA" MOŽEMO BITI PONOSNI NA NAŠU VOJSKU

MORH i OSRH

- 6 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Konferencija o integraciji RH u NATO
- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Otvorena izložba "Bogatstvo različitosti likovnog stvaranja hrvatskih ratnih veteranâ"
- 8 **10 GODINA SUDJELOVANJA U MIROVNIM MISIJAMA**
Hrvatska - zemlja koja zna cijeniti vrijednost mira
- 9 **SVEUČILIŠTE NORWICH U VERMONTU**
Hrvatski kadeti obogaćeni američkim iskustvima
- 12 **POSJET KRALJEVINI DANSKOJ**
Povjerenje javnosti može se izgubiti jednim kritim potezom
- 16 **MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA BLACK BEAR 2009**
Vojni policajci pokazali vrhunsku obučenost

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **POVIJEST RATOVANJA**
Ratovanje u planinama - moderno doba

- 27 **ZRAKOPLOVSTVO**
Bombarderi jučer, danas i (možda) sutra! (V. dio)
- 28 **MORNARICA**
Novo proljeće klasičnih podmornica (II. dio)
- 29 **VOJNA POVIJEST**
Obalni minopolagači klase UC I, II i II

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK**
Pionirsko potapanje Foucaulta
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Ubrzana priprema JNA za borbeno djelovanje u RH
- 33 **DUHOVNOST**
Put bez kofera

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

MOŽEMO BITI PONOS

U "Đuri Đakoviću" predsjednik
Mesić je obišao proizvodne kapacitete
Termoenergetskih postrojenja i pogon Specijalnih vozila

Predsjednik Republike Stjepan Mesić posjetio je 1. listopada holding "Đuro Đaković" u Slavonskom Brodu i vojno vježbalište "Gašinci" pokraj Đakova. U "Đuri Đakoviću" je obišao proizvodne kapacitete Termoenergetskih postrojenja i pogon Specijalnih vozila, gdje je u tijeku proizvodnja novih borbenih vozila Patria. U izjavi za medije istaknuo je važnost proizvodnje vojnih vozila ne samo za vojsku i misije u kojima sudjeluju pripadnici Oružanih snaga RH, nego i za dobrobit hrvatskoga gospodarstva. Uz čelnike slavonsko-

"Došli smo do standarda NATO saveza, do vrhunskog standarda, i zato mogu biti zahvalan svim vojnicima, dočasnicima i časnicima Hrvatske vojske što smo stvorili profesionalnu vojsku", izjavio je predsjednik Mesić na vojnom vježbalištu "Gašinci"

Zapovjedništva za potporu brigadni general Mate Ostović, kao i drugi najviši vojni dužnosnici. Upoznali su predsjednika Mesića s pripremama pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u mirovnim misijama i operacijama, a potom su pripadnici oružanih snaga RH i SAD-a, koji se nalaze na preduputnoj obuci za misiju ISAF u Afganistanu, i praktično pokazali neke od segmenata obuke.

Pohvale pripadnicima kontingenta i instruktorima

Zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu brigadni general Ivan Jurić predstavio je sastav i zadaće 15. hrvatskog kontingenta za misiju ISAF, a predsjednik Mesić obratio se postrojenim pripadnicima kontingenta, koji uskoro odlaze u Afganistan. Izrazio je zadovoljstvo što je imao priliku uvjeriti se u njihovu uvježbanost te je posebno pozdravio pripadnike OS-a SAD-a, koji zajedno s pripadnicima OSRH-a čine 2. multinacionalni OMLT. Istaknuvši da su se hrvatski vojnici u misijama diljem svijeta pokazali kao dobri, a negdje i najbolji, zaključio je da je za to zasluga njihova dobra uvježbanost te osobito dragocjeno ratno iskustvo.

Prisjećajući se hrabrosti hrvatskih branitelja, podsjetio je postrojene pripadnike OSRH-a na važnost sprečavanja novih žrtava u misiji u koju odlaze, poručivši im da i ubuduće nastave obavljati dužnost na ponos i čast svoje domovine.

"Gledajući sve što smo učinili u mirovnim misijama, možemo biti zadovoljni", izjavio je na kraju predsjednik Mesić predstavnicima medija, dodavši: "Zadovoljni smo jer smo izvršili sve misije onako kako je bilo planirano i kako se od nas očekivalo." Pohvalio je pokazuju uvježbanost pripadnika kontingenta, kao i instruktore koji, zaključio je, pripremaju vojниke za realne situacije kakve ih očekuju u Afganistanu. "Vojska je uložila mnogo, ne toliko sredstava koliko truda i umijeća, da bi se stvorili uvjeti za ovakvo uvježbavanje", rekao je Mesić, istaknuvši da bi se u tim uvjetima mogla uvježbavati bilo koja vojska svijeta: "Došli smo do standarda NATO saveza, do vrhunskog standarda, i zato mogu biti zahvalan svim vojnicima, dočasnicima i časnicima Hrvatske vojske što smo stvorili profesionalnu vojsku. Vojska provodi ono što joj je u djelokrug odredio Ustav i hrvatski zakoni te vojni propisi, i zato možemo biti ponosni na našu vojsku." ■

NI NA NAŠU VOJSKU

brodskog holdinga, u Predsjednikovoj pratnji bili su i predstavnici Oružanih snaga te Ministarstva obrane - načelnik GSOS-a general zbora Josip Lucić i njegovi zamjenici, general-pukovnik Slavko Barić i kontraadmiral Zdenko Simićić, te zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mladen Kruljac i brigadni general Milan Knežević. Uz njih, na vojnom vježbalištu "Gašinci" vrhovnog zapovjednika OSRH-a dočekali su i zapovjednici HRM-a te HRZ-a i PZO-a kontraadmiral Ante Urlić i brigadni general Vlado Bagarić te zapovjednik

Na Gašincima je Predsjednik upoznat s pripremama pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u mirovnim misijama i operacijama

Konferencija o integraciji RH u NATO

U organizaciji Savezničkog zapovjedništva za transformaciju (ACT) i Glavnog stožera OSRH na Hrvatskom vojnom učilištu održana je 1. i 2. listopada 2. konferencija o integraciji RH u NATO. Nazočilo joj je tridesetak predstavnika NATO-a iz IS – Međunarodnog stožera, ACT - Savezničkog zapovjedništva za transformaciju, ACO – Savezničkog zapovjedništva za operacije, JFC - NATO-ova združenog zapovjedništva Napulj i drugi. NATO-ovim predvodili su general-bojnik Kjell-Ove Skare (ACT), brigadni general Jan Peter Spijk (SHAPE) i Frank Schellekens iz Međunarodnog civilnog osoblja (IS), dok je s hrvatske strane uz generale Slavka Barića, Dragu Lovrića, Dragutina Repinca i Mirka Šundova sudjelovalo i šezdesetak djelatnika MORH-a, GS-a i OSRH-a.

Na početku je o sadržaju konferencije govorio general Skare, a potom je dan kratak osvrt na prvu konferenciju te su

izneseni ciljevi i očekivanja od druge konferencije s hrvatske strane kao i projekti koji se trenutačno odvijaju u hrvatskom vojnem sustavu. Istaknuti su naporci koje NATO ulaže u potpori integracije Hrvatske.

Svrha konferencije bila je između ostalog utvrditi utjecaj ciljeva snaga na integracijski proces, uključujući napredak, postignuća i zapreke u njihovoj provedbi, raspraviti pitanja integracije Republike Hrvatske u Savez, hrvatske obveze, potrebe i uzajamna očekivanja, utvrditi

i raspraviti razvoj profesionalnih vojnih snaga i potrebna poboljšanja u svim funkcionalnim područjima te oblike i sadržaje potpore razvoju obrambenog sustava i obrambenog planiranja na strateškoj razini.

U nadasve otvorenom i konstruktivnom razgovoru ocijenjeno je da je obrambeni sustav u najvećem mogućem dijelu interoperabilan s NATO sustavom. Za postizanje pune NATO-ove operativne sposobnosti, potrebne dorade obaviti će se definiranim planovima i aktivnostima.

OJI

U RACVIAC-u – Središtu za sigurnosnu suradnju 5. i 6. listopada održana je 22. godišnja konferencija Multinacionalne savjetodavne skupine (MAG – Multinational Advisory Group) - upravnog tijela RACVIAC-a. Konferenciji su nazočili predstavnici 21 zemlje članice RACVIAC-a, a predsjedavao je

Godišnja konferencija MAG-a

državni tajnik MORH-a Pjer Šimunović. Na početku konferencije direktor RACVIAC-a Nedžad S. Hadžimusić podnio je izvješće o radu Središta, s posebnim osvrtom na postignuća, rezultate, izazove i naučene lekcije. S planom aktivnosti za 2010. godinu i stanjem personalne popune, naznačene je upoznati zamjenik direktora RACVIAC-a brigadir Željko Cepanec. Raspravljalo se i o proračunu

RACVIAC-a za iduću godinu, te prihvaćanju novog pravnog statusa. Za novog predsjedavajućeg MAG-a izabran je Draško Jovanović iz Ministarstva obrane Crne Gore a potvrđen je i novi direktor RACVIAC-a, makedonski veleposlanik Nikola Todorčevski.

OJI

Predavanje kanadskog generala u Ratnoj školi

U Ratnoj školi "Ban Josip Jelačić" 1. listopada general-pukovnik Christopher Davis održao je predavanje polaznicima 12. naraštaja RŠ na temu "Kanada u međunarodnim operacijama".

General Davis u kanadskom OS-u radi više od trideset godina, a sada obnaša

dužnost vojnog predstavnika Kanade u NATO-u.

Visokog gosta dočekali su ravnatelj HVU-a general-bojnik Mirko Šundov i kapetan bojnog broda Ivan Baković iz RŠ. Osim polaznika, na predavanju su bili i načelnici katedra Dekanata HVU. Z.L.

Otvorena izložba "Bogatstvo različitosti likovnog stvaranja hrvatskih ratnih veterana"

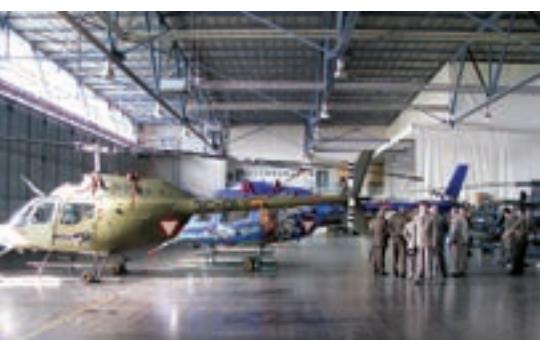
Povodom Dana neovisnosti, u MORH-ovo Galeriju "Zvonomir" 6. listopada, otvorena je izložba pod nazivom "Bogatstvo različitosti likovnog stvaranja hrvatskih ratnih veteranu 1990.-2009." Svoje radove izložili su članovi ZUHRV-a, akademski kipar Pero Jelisić, akademski slikar Slavko Marić i ing. Vjekoslav Španjol, i to sakralni postav. Izložbu je organizirala Zajednica udruga Hrvatski ratni veterani (ZUHRV) u suradnji s Galerijom "Zvonomir", a na njoj je izloženo 16 slika, tehnika ulje na platnu, 33 skulpture i osam reljefa u obliku plakete.

Izložbu je otvorio predsjednik ZUHRV-a dr. Ivan Prodan, general u miru, koji je u svom govoru podsjetio na osnivanje Udruge 1990. na poziv tadašnjeg predsjednika RH, dr. Franje Tuđmana. Istaknuo je kako je primanjem Udruge 1993. u Svjetsku federaciju veterana (World Veterans Federation) započela njezina međunarodna aktivnost, koja traje do danas. Dr. Petar Gotovac, dopredsjednik

ZUHRV-a, pročitao je pjesmu "Kapljica" Pere Jelisića, u nazočnosti velikog broja branitelja, veterana, djelatnika MORH-a i ostalih uzvanika.

OJI

Na poziv Udruge pričuvnih časnika Austrije i Beča, izaslanstvo HČZ Istarske županije, na čelu s predsjednikom brigadirom Ljubomirom Cerovcem, boravilo je od 23. do 26. rujna u Beču. Izaslanstvo HČZ-a je u pratnji general-

Izaslanstvo HČZ Istarske županije u Austriji

nog tajnika Udruge pričuvnih časnika Beča, bojnika Friedricha Asenbauma, i predsjednika Udruge pričuvnih časnika Austrije, brigadira Rudolfa Raubika, posjetilo Vojnu zračnu luku u Langenlebarnu blizu Tullna. Ondje su upoznati s poviješću zračne luke, njezinim ustrojem i današnjim djelovanjem. Potom su posjetili Tehnički muzej Austrije, koji ima nekoliko stalnih izložbenih cjelina. Hrvatsko izaslanstvo se najviše zadržalo na predstavljanju stroja "enigme", pomoću kojega su Nijemci u II. svjetskom ratu razvili sustav šifriranja povjerljivih

vojnih podataka, slanih između postrojbi i zapovjedništva sredstvima veze. Upoznati su kako je tekla saveznička borba za probijanje toga sustava šifriranja. Posjetili su i Zračnu luku u Neustadtu, gdje se izrađuju bespilotni helikopteri s višestrukom namjenom u izvidničkim, snimateljskim i drugim zadaćama. Izaslanstvo je bilo i na predaji ključeva triju naraštaja kadeta Vojne akademije, na mjestu na kojem je tu tradiciju otpočela carica Marija Terezija. Druženje se nastavilo s austrijskim pričuvnim časnicima, koji su tom prigodom pozvani u Pulu.

B. RUŽIĆ

Izložba "Mandala-molitva za mir"

U MORH-ovo Galeriju "Zvonomir" od 29. rujna do 4. listopada bila je postavljena izložba slika akademске slikarice Irene Gayatri Horvat, pod nazivom "Mandala-molitva za mir".

Organizator je Udruga za promicanje indijske kulturne baštine "Lotos" u suradnji s veleposlanstvom Indije u Zagrebu. Izložbu je otvorio Suresh Khurane, drugi tajnik indijskog veleposlanstva, a otvorenju su nazočili predstavnik Ministarstva vanjskih poslova Petar Baršić i predsjednik Udruge "Lotos" i organizator Dana Mahatme Gandhija, Renato Pelek. Dani su organizirani pod geslom "Moj život – moja poruka" povodom 140. obljetnice rođenja mirotvorca Gandhija i obilježavanja Međunarodnog dana nenasilja. Irene Horvat rođena je Zagrepčanka, diplomičara slikarstvo u klasi profesora Šuteja i grafiku u klasi profesora

Tišljara. Znatiželja ju je odvela daleko od Zagreba, u prostranstva Indije, Nepala, Tibeta, Malezije, Tajlanda, Indonezije, Južne Amerike... Dojmova s tih putovanja pretočila je u slikarstvo. Ime Gayatri "posudila" je od hinduske božice Sunca, a u slikanju se oslanja na drevne kulture. Papir na kojem slike prenosi svoje ideje potječe od biljke lokta, koja raste na Himalaji, a na njega je nanesen čisti pigment kojim slikarica oblikuje krugove. U svoje slike uklapa pleter i glagoljicu, pa i simbole kršćanstva, kao da želi reći: "Mi smo svi djeca jedne sile". Irene Gayatri Horvat dobro razumije jezik Mahatme Gandhija, njegovu želju za mirom i nenasiljem u svijetu. Stoga je odabir njezina opusa pun pogodak povodom obilježavanja Dana toga velikog indijskog vođe i mirotvorca.

M. PROTEGA

Sudjelujući u trinaest različitih mirovnih misija i operacija, što pod okriljem UN-a, što u NATO vođenim operacijama ili operacijama Europske unije, Hrvatska je danas prepoznata kao jedna od najaktivnijih čuvarica svjetskoga mira, stabilnosti i sigurnosti...

HRVATSKA – zemlja koja zna cijeniti vrijednost mira

Potkraj rujna 1999. Republika Hrvatska je prvi put uputila svoje predstavnike u neku od mirovnih misija Ujedinjenih naroda. Radilo se o deset nenaoružanih vojnih promatrača, koji su svoja prva takva međunarodna iskustva počeli stjecati u sklopu misije UNAMSIL u Sijera Leoneu. Danas je iza Republike Hrvatske deset godina kontinuiranog sudjelovanja u mirovnim misijama i operacijama što pod okriljem UN-a, što u NATO vođenim operacijama ili operacijama Europske unije. Njihov broj je itekako impresivan, a riječ je o sudjelovanju u dvadeset različitih misija i operacija. Upravo tu činjenicu s ponosom ističemo jer se prošle godine, među 119 država davateljica mirovnog osoblja, Hrvatska našla na prvom mjestu po broju misija u kojima je sudjelovala.

U nekim od njih završili smo svoje sudjelovanje zbog smanjene potrebe za takvim djelovanjem ili jer su ugašene, a u drugima naš je angažman i brojčano i tehnički povećan. U deset mirovnih misija UN-a u kojima smo aktivni sudjeluje 145 pripadnika OSRH. Najveći broj njih sudionici su misije UNDOF na Golanskoj visoravni, i to njih 93. Petnaest pripadnika Bojne za specijalna djelovanja sudjeluje u misiji MINURCAT u Srednjoafričkoj Republici i Čadu, na dužnostima stožernih časnika ukupno je 15 pripadnika, dok su u svojstvu vojnih promatrača angažirana 22 pripadnika OSRH.

Drugi jednako važan segment jest sudjelovanje OSRH u NATO vođenoj misiji ISAF u Afganistanu, što je počelo 2003. upućivanjem našeg prvog voda Vojne

Kronologija uključivanja pripadnika OSRH u mirovne misije

- 1999., rujan: **UNAMSIL**
- 2001., ožujak: **UNMEE**
- 2002., kolovoz: **UNMOGIP**
- 2002., prosinac: **MINURSO**
- 2003., veljača: **ISAF**
- 2003., srpanj: **UNMISET**
- 2003., listopad: **UNMIL**
- 2004., lipanj: **MINUSTAH**
- 2004., kolovoz: **UNOCI**
- 2004., rujan: **UNFICYP**
- 2005., ožujak: **UNOMIG**
- 2005., travanj: **UNMIS**
- 2007., lipanj: **UNIOSIL**
- 2007., srpanj: **UNMIN**
- 2007., srpanj: **UNIFIL**
- 2007., rujan: **BINUB**
- 2008., svibanj: **UNDOF**
- 2009., siječanj: **MINURCAT**
(prva rotacija listopad 2008.
u mirovnoj operaciji EU-a
EUFOR TCHAD/RCA)
- 2009., travanj: EU NAVFOR Somalija
– **ATALANTA**
- 2009., srpanj: **KFOR**

policije s pedeset pripadnika u misiju. Od tada do danas broj pripadnika se stalno povećavao, a najviše 2006., kada je povećana i raznolikost sposobnosti u misiji, dok danas u Afganistanu ima gotovo 300 hrvatskih vojnika na različitim zadaćama u sklopu glavnog i regionalnih zapovjedništava i različitih timova koji djeluju na području cijele zemlje.

Novi iskorak bilo je upućivanje 20 pripadnika OSRH s dva transportna helikoptera Mi-171-Sh, sredinom srpnja ove godine, u operaciju KFOR na Kosovo i početak sudjelovanja pripadnika HRM-a u mirovnoj operaciji Europske unije EU NAVFOR Somalija – ATALANTA u Adenskom zaljevu. Zbrojimo li sve spomenuto, trenutačno su pripadnici OSRH angažirani u trinaest različitih misija i operacija.

Hrvatski mirovnjaci u misije idu dragovoljno. Izvrsno su uvježbani i osposobljeni za provedbu svih zadaća, u čemu važnu ulogu ima i Obučno središte za međunarodne vojne operacije smješteno u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju, čije su značenje i mogućnosti rasli usporedo s povećanjem sudjelovanja Hrvatske u misijama.

Nećemo pretjerati ako kažemo da su svi oni svojim angažmanom u velikoj mjeri pridonijeli i primaju Republike Hrvatske u dvogodišnje nestalno članstvo u Vijeću sigurnosti UN-a te primaju u punopravno članstvo NATO saveza, kao i tome da je Hrvatska danas prepoznata kao jedna od najaktivnijih čuvarica svjetskoga mira, stabilnosti i sigurnosti. ■

Uzvratnim posjetom Sveučilištu u Norwichu (savezna država Vermont, SAD) Časnička škola Hrvatskog vojnog učilišta nastavila je, prošle godine započetu, vrlo uspješnu suradnju u razmjeni iskustava na području izobrazbe kadeta

Hrvatski kadeti obogaćeni AMERIČKIM ISKUSTVIMA

Sveučilište Norwich u Vermontu, sa svojom tradicijom najstarijega privatnoga vojnoga koledža u SAD-u, koje je Ministarstvo obrane SAD-a potvrdilo za ishodište ROTC-a (USAF Reserve Officer Training Corps, Rod obuke pričuvnih časnika OS SAD), odabrano je kao vrsta kadetskog programa na koju se nastoji ugledati i Hrvatsko vojno učilište u svojim reformama kadetskog programa.

Svrha posjeta provedenog od 13. do 19. rujna bila je upoznati se s konceptom, organizacijom, ustrojem i funkcionaliranjem ROTC-a Sveučilišta Norwich u izobrazbi budućih časnika. Aktivnost je i od samih kadeta, kojima je ovo bio i prvi službeni posjet OS-u SAD, ocijenjena kao izuzetno korisna za budući razvoj.

"Vrlo mi se svidjela organizacija i način rada kadeta po naraštajima. Kadeti ROTC-a za vrijeme školovanja imaju mogućnost obavljanja dužnosti unutar kadetske škole (uz nadzor i usmjeravanje mentora) po preslikanom vojnom ustroju pukovnije i to u rasponu od vođe skupine na drugoj godini studija, svih dočasničkih dužnosti do razine prvih dočasnika na trećoj godini studija i časničkih dužnosti do zapovjednika kadetske pukovnije na zadnjoj godini školovanja. Dužnosti se obavljaju prema propisanim SOP-ovima i Kodeksu časti, uz adekvatno nošenje dočasničkih/časničkih oznaka i činova, ali koje su na snazi samo unutar Sveučilišta. Smatram da se kadetima time pruža dodatna mogućnost stjecanja dragocjenih iskustava u vođenju i zapovijedanju, komuniciranju, planiranju i provedbi obučnih aktivnosti prije završetka studija i odlaska na Temeljnu časničku izobrazbu (za kadete koji se odluče za vojni poziv)", istaknuo je kadet 5. naraštaja Luka Šalić. Zanimljivo je da se od ukupnog broja kadeta ROTC-a u Norwichu otprilike svaki drugi odluči za djelatnu vojnu službu, a ostali će znanje i vještine stečene na školovanju, ponajprije vođenje i komuniciranje, iskoristiti u civilnim pozivima uz mogućnost uključivanja u sastav Nacionalne garde neke od saveznih država SAD-a.

Kadeti OSRH su tijekom posjeta svakodnevno sudjelovali u aktivnostima svojih američkih kolega, s kojima su dijelili i zajednički smještaj. "Provedba jutarnje tjelovježbe i naglasak

Kadeti s ravnateljem Sveučilišta general-bojnikom Richardom W. Schneiderom

na visokoj razini tjelesne pripremljenosti jest ono što me se posebno dojmilo. Tjelovježba se provodi tri puta na tjedan i razlikuje se prema specifičnostima pojedine grane OS-a SAD. Kadeti koji ne udovoljavaju tjelesnim kriterijima provode tjelovježbu svaki dan, a osim toga svi imaju priliku i obvezu uključiti se u neki od 18 ekipnih sportova koji su na raspolaganju unutar Sveučilišta", ispravljeno je kadet 2. naraštaja Berislav Držanić, koji je kao voditelj Hapkido-demo tima Kadetske bojne Časničke škole HVU imao priliku razmijeniti sportska iskustva prilikom zajedničkog treninga borilačkih vještina s kadetima marinske komponente ROTC-a. Kadetinja Marijana Čičak imala je prilike biti i na satu izobrazbe iz kineskog jezika kao jednog od stranih jezika koji su podučavaju na Norwichu, dok je kadet Marko Čepo ostvario izvrstan rezultat na situacijskom gađanju iz jurišne puške M16 u Simulacijskom središtu Nacionalne garde Vermonta. Stožerni narednik Michael Fanuko, prvi dočasnik Časničke škole HVU, održao je kao voditelj izaslanstva prezentaciju o sustavu izobrazbe kadeta u OSRH, nakon čega su kadeti imali priliku razmijeniti iskustva na skupu sa studentima Sveučilišta, iz različitih zemalja. ■

POSJET ŠVEDSKIH ZRAKOPLOVACA HRZ-u**Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT**

Pripadnici Eskadrile borbenih zrakoplova Švedskoga ratnog zrakoplovstva posjetili su hrvatske kolege radi razmjene iskustva između pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja u nadzoru zračnog prostora i održavanju zrakoplova što ih eskadrile dviju zemalja imaju u operativnoj uporabi. Među njima je bio i pilot hrvatskog podrijetla, satnik Robert Krznarić

Pista 91. zrakoplovne baze Pleso bila je oko podneva 5. listopada, neuobičajeno živa. Skupilo se sedamdesetak ljudi, što pripadnika HRZ-a i PZO-a i drugih postrojbi OSRH, što djelatnika svih važnijih hrvatskih medija. Razlog: posjet pripadnika Eskadrile borbenih zrakoplova Švedskoga ratnog zrakoplovstva hrvatskim kolegama. Svrha je razmjena iskustava između pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja u nadzoru zračnog prostora i održavanju zrakoplova što ih eskadrile dviju zemalja imaju u operativnoj uporabi. Sve to treba pripomoći postizanju interoperabilnosti s partnerskim zemljama NATO-a.

Trojica zrakoplovaca doletjeli su izravno iz svoje zemlje u poznatim švedskim borbenim zrakoplovima Gripen, jednosjedu i dvosjedu, a osim domaćina dočekali su ih i njihovi stručnjaci za održavanje. Odmah po slijetanju i obavljanju pograničnih formalnosti, Švedani su dali izjave za medije. Najrječitiji je bio pilot hrvatskog podrijetla, satnik Robert Krznarić. "Nisam prvi put u Hrvatskoj. Dolazio sam i službeno i privatno, u posjet rodbini. Uvijek mi je drago doći ovamo", rekao je na izvrsnom hrvatskom.

Usljedio je sastanak te razgovori u Zajedništvu HRZ-a. Potom je polusatnu

priliku da uza švedskog časnika leti u Gripenu dvosjedu dobio hrvatski pilot lovca satnik Christian Jagodić. Nakon bilateralnog leta, pilot MiG-a 21 iznio je svoje dojmove, stavljajući naglasak na raspored i udobnost u kokpitu Gripena, u kojem je "pilot na prvom mjestu", te na opremu zrakoplova. Za kraj, pozvao je švedske kolege da drugi put sudjeluju u "uzvratnom" letu u hrvatskom MiG-u.

Na kraju su švedski zrakoplovi poletjeli prema Mađarskoj, u kojoj sudjeluju u NATO-ovoj međunarodnoj vojnoj vježbi LIONEFFORT 2009, u kojoj kao promatrači sudjeluju i dva pilota iz sastava HRZ-a i PZO-a. ■

eranii LET

Napisala i snimila Leida PARLOV

S načinom na koji Oružane snage Kraljevine Danske komuniciraju s medijima i javnošću izaslanstvo Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a upoznalo se na seminaru o odnosima s javnošću, čiji su domaćin i organizator bile Oružane snage Kraljevine Danske.

Odnosi s javnošću i informiranje jesu struka čiji razvoj nikad ne prestaje i koja treba biti spremna odgovoriti na sve izazove što ih pred nju postavljaju nove tehnologije, kao i na zahtjeve javnosti koja želi brzu informaciju. S načinom na koji Oružane snage Kraljevine Danske komuniciraju s medijima i javnošću izaslanstvo Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a koje je predvodila Emina Lišić, načelnica Odjela informiranja, upoznalo se na seminaru o odnosima s javnošću, čiji su domaćin i organizator bile Oružane snage Kraljevine Danske. Na seminaru u Kopenhagenu bili su i predstavnici srodnih službi iz Ukrajine, Srbije i Makedonije.

O organizaciji, ustroju i aktivnostima danske vojske, i to s posebnim naglaskom na njihovu sudjelovanju u međunarodnim operacijama, prezentaciju je održao pukovnik Lars

Søncherskov, čelnik strateških komunikacija danskih oružanih snaga. Od ukupnog broja danskih vojnika u međunarodnim misijama, najviše ih je u misiji ISAF u Afganistanu. Ponosni su na ono što njihovi vojnici rade u misijama i ističu kako su upravo ti vojnici najbolji ambasadori njihove zemlje. Osnovna načela komunikacijske strategije danskih oružanih snaga jesu promoviranje dijaloga, preuzimanje inicijative, komuniciranje s javnošću na razumljiv način i prije svega istinitost. Otvorenost, iskrenost i vjerodostojnost tri su, može se reći, osnovna postulata kojima se vode u odnosima s javnošću kao i u internom komuniciranju. Povjerenje javnosti, istaknuo je novinar Henrik Montersen iz odnosa s javnošću OS Kraljevine Danske, gradi se godinama, a lako se može izgubiti i to samo jednim krivim potezom. Upravo zato, istaknuli su

POVJERENJE JAVNOSTI može se iz

Na seminaru u Kopenhagenu bili su i predstavnici srodnih službi iz Ukrajine, Srbije i Makedonije

Na posebnom internetskom TV kanalu emitiraju TV program vlastite produkcije o aktivnostima svoje vojske; surađuju i pripremaju vijesti za nacionalnu TV mrežu, za službene web stranice Ministarstva obrane i danske vojske; svaka

dva mjeseca izdaju vojni časopis namijenjen isključivo internom informiranju. Odnedavno su pokrenuli i interni facebook na svojim internet stranicama kako bi vojnicima u misijama omogućili što bolju vezu s njihovim obiteljima

naši domaćini, u vojsci nema mjesta spinu, a dobru komunikaciju s javnošću uspostavili su od najviših do najnižih razina. Stoga i ne začuđuje potpora javnosti za sudjelovanje njihovih vojnika u međunarodnim operacijama. Svjesni kolika se finansijska sredstva izdvajaju za obrambeni sustav, žele javnosti pokazati za što se ona troše, pokazati da vojnici koji su u svijetu rade za mir.

Naglasak na električkim medijima

U informiranju javnosti o aktivnostima danske vojske naglasak se stavlja na električne medije - internet i televiziju. Mjesto gdje se proizvode i odakle se ne samo u Dansku nego i u svijet distribuiraju vijesti o aktivnostima njihove vojske jest Royal Danish Defence Media Centar (Medijsko središte Oružanih snaga Kraljevine Danske). Ravnatelj Medijskog središta, gdje je zaposleno 50-ak ljudi, od kojih su tri četvrtine civilni, jest Teddy Gerberg. U realizaciji programa pomažu im i

brojni suradnici, a dio novinara prije je radio u civilnim medijima. Gerberg je istaknuo da im je poseban izazov bio proizvodnja emisija iz Afganistana za NATO-ov TV kanal. U misiji ISAF redovito imaju dva reporterska tima, a dva puta godišnje organiziraju i civilnim medijima odlazak u Afganistan. Novinar Medijskog središta koji odlazi u misiju mora biti *multi-media-reporter*, što znači da mora biti i novinar i snimatelj i tehničar. O tome kako to izgleda u praksi zanimljivu prezentaciju održao je novinar Medijskog središta, Christian Reinhold. U misiji ISAF Reinhold je bio jedanaest puta, i to kao časnik za odnose s javnošću i novinar u Helmandu. Jedan čovjek - jedna kamera, kaže Reinhold. Dnevno se radi i po dvadeset sati, odlazi se u ophodnje s vojnicima, pripremaju se prilozi i emitiraju s lica mesta.

Zbog svega toga, osim novinarskim i tehničkim vještinama, reporteri trebaju suvremeno vladati i vojničkim vještinama. Stoga u

Osnovna načela komunikacijske strategije danskih oružanih snaga jesu promoviranje dijaloga, preuzimanje inicijative, komuniciranje s javnošću na razumljiv način i prije svega istinitost

13

gubiti jednim KRIVIM POTEZOM

Čelnik strateških komunikacija Sønederskov

Medijskom središtu provode obuku novinara, ali i svih pripadnika oružanih snaga koji će u misijama na bilo koji način kontaktirati s medijima i javnošću.

U sklopu seminara organiziran je i posjet zapovjedništвima zrakoplovstva i kopnenih snaga danskog OS, koja su smjeштена u neposrednoj blizini grada Viborga, u samom srcu Danske. Posebno zanimljive bile su prezentacije o kriznom komuniciranju, kojemu se pridaje itekako veliko značenje. Zanimljive prezentacije o modelu kriznog komuniciranja, koji je razrađen do najsitnijih detalja, održali su novinar Lars Skjoldan iz TV studija danskog zrakoplovstva i Hans Christian Vedholm iz operativnog središta kopnene vojske. Upoznali smo se s načinom na koji Oružane snage Kraljevine Danske komuniciraju s medijima i javnošću i njihovom komunikacijskom strategijom, a izvrsno organiziran seminar bio je i dobra prilika za razmjenu iskustava. Izrazito srdačni i gostoljubivi domaćini upoznali su nas i s posebnostima ove skandinavske zemlje. Osobito dojmljivo bilo je vidjeti kako su u toj najstarijoj kraljevini u Europi svi segmenti života, pa tako i vojska, prožeti tradicijom koja se pomno njeguje. ■

U misiji ISAF redovito imaju dva reporterska tima, a dva puta godišnje organiziraju i civilnim medijima odlazak u Afganistan. Novinar Medijskog središta koji odlazi u misiju mora biti *multi-media-reporter*, što znači da mora biti i novinar i snimatelj i tehničar

Medijsko središte OS Kraljevine Danske

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

"Neka ovo hodočašće bude poticaj da živimo svoje kršćanske vrijednosti", poručio je vojni ordinarij Juraj Jezerinac vojnicima i policajcima, te hrvatskim braniteljima i ratnim vojnim invalidima okupljenima u Mariji Bistrici na 17. hrvatskom vojno-redarstvenom hodočašću, održanom 4. listopada

Na izvoruštu naših VREDNO

TA I MORALNOSTI

Tradicionalno hodočašće, provedeno u organizaciji Vojnog ordinarijata u RH i Glavnog stožera OSRH i ove je godine okupilo mnoštvo vjernika iz cijele Hrvatske, a zajedno s pripadnicima hrvatske vojske i policije, te djelatnicima MUP-a i MORH-a bili su i pripadnici bosanskohercegovačkih oružanih snaga. Na hodočašću su sudjelovali i predstavnici Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, te braniteljskih udruga, pripadnici Hrvatske vatrogasne zajednice i Saveza povijesnih postrojbi HV-a, izaslanstva Sabora i Vlade, te Vojnodiplomatskog zbora. Zapovjednik hodočašća bio je brigadni general Zvonko Peternel, a uoči misnog slavlja okupljene su pozdravili ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko i državni tajnik MORH-a Željko Goršić.

“Danas kada nastojimo u našim ministarstvima voditi brigu o svakom čovjeku, ulaskom u NATO i u druge međunarodne asocijacije želimo još više svijetu pokazati gdje su bili korijeni naše moralnosti u Domovinskom ratu i gdje gradimo našu etičnost i moralnost za vrednote koje su nam potrebne da pridoneseemo miru i pomirenju među narodima”, rekao je državni tajnik Goršić. Podsjećajući na goleme žrtve hrvatskih branitelja, ministar Karamarko istaknuo je značenje krunice oko vrata hrvatskog vojnika i redarstvenika. Ujedno je podsjetio pripadnike hrvatske vojske i policije na njihovo posebno poslanje u obnašanju vojno-redarstvenih dužnosti, te je sve hodočasnike pozvao na zajedništvo.

Misno slavlje na prostoru crkve na otvorenom bl. Alojzija Stepinca predvodio je biskup Juraj Jezerinac, a uz vojnog ordinarija u koncelebriranom misnom slavlju sudjelovao je i mađarski vojni biskup Laszlo Biro, kao i generalni vikar Josip Šantić te vojni i policijski kapelani. “Ako želimo izgraditi Hrvatsku, ona mora biti izgrađena na sigurnim temeljima. Kuća ne može biti stabilna ako nije postavljena na sigurne temelje jednoga naroda i čovječanstva, jer “jake i sretne Hrvatske nema bez jakih, fizički i moralno zdravih, zadovoljnih hrvatskih obitelji, a njih neće biti bez čestitih i zdravih pojedinaca i bez zdrave i valjane djece”, citirao je riječi blaženog kardinala Alojzija Stepinca u svojoj propovijedi biskup Jezerinac, poručivši: “Jedno je jasno: bez brojnih čestitih obitelji neće biti u mogućnosti opstati i preživjeti ovaj narod.” ■

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Vojni policajci pokazali VRHUNSKU OBUČENOST

Međunarodna vojna vježba pripadnika Multinacionalne bojne Vojne policije, koja se pod nazivom Black Bear održava svake godine, a ove je provedena u Češkoj, u vojnoj bazi Brezine, uspješno je završena. Na vježbi su se naši vojni policajci zajedno s pripadnicima vojne policije OS Češke, Slovačke i Poljske uvježbavali za različite zadaće specifične za mirovne misije i operacije sa svrhom što bolje međusobne koordinacije. Uloga NATO-ove Multinacionalne bojne Vojne policije do punog izražaja doći će kad NATO certificira deklarirane sposobnosti Bojne, a završno ocjenjivanje tih sposobnosti provest će se na sljedećoj zajedničkoj vježbi, i to u Hrvatskoj, na vojnem poligonu "Gašinci", u rujnu iduće godine.

U ovogodišnjoj vježbi pripadnici VP-a OSRH-a bili su uključeni u rad NATO-ove Multinacionalne bojne VP-a na svim razinama. Od 39 sudionika vježbe iz Hrvatske dio je sudjelovalo u zapovjednoj i upravljačkoj strukturi, dio kao stožerno osoblje, a u igrajućoj postrojbi bio je 21 pripadnik voda iz sastava Pukovnije VP-a HKoV-a. Uz pripadnike Satnije specijalne VP i tima za kriminalističke obrade, u sastavu voda bila su i tri vojnopolicijska psa - za detekciju eksploziva i droga te zaštitno-tragački.

Donosimo kratke izjave i dojmove hrvatskih sudionika vježbe te kako su je ocijenili zapovjednici i predstavnici oružanih snaga ostalih triju zemalja sudionica.

Brigadni general Vladimir LOŽEK, zapovjednik Vojne policije Republike Češke

Multinacionalna bojna VP-a je izazov za sve četiri zemlje koje u njoj sudjeluju, a ova vježba je pokazala da su pripadnici vojne policije Poljske, Hrvatske, Slovačke i Češke vrlo dobro pripremljeni i obučeni za zadaće koje ih očekuju u budućnosti u sklopu NATO-a.

Pukovnik Ludovit BALINT (Slovačka), zapovjednik Multinacionalne bojne VP-a

Teško je reći kakva je budućnost ove bojne. Ona ponajprije ovisi o političkim odlukama zemalja sudionica. No, činjenica je da se vidi napredak zajedničkog uvježbavanja, što znači da ove vježbe itekako ispunjavaju svoju svrhu. Sve naše nacije sudjeluju u mirovnim misijama, ali ovo je prvi put da se za tu zadaću pripremamo zajedno, i to kao dio jedne postrojbe NATO-a.

Bojnik Przemyslaw MAZUR (Poljska), zamjenik zapovjednika Multinacionalne bojne VP-a

Tijekom 2006. bio sam u Iraku, u sastavu Policijskog tranzicijskog tima zaduženog za uvježbavanje i nadzor iračke policije. Ondje sam stekao golemo iskustvo. Bila je to škola za sve nas. Mislim da je i ova bojna vrlo dobra ideja i da ima budućnost. Bilo bi izvrsno kad bi nam se priključile još neke zemlje. Ovo je projekt otvoren za sve članice NATO-a.

Pukovnik Roman GOTTFRIED (Češka), načelnik Stožera u Zapovjedništvu vježbe

U pripremi scenarija vježbe i brojnih incidenata nastojali smo uvrstiti sve događaje s kojima se susreću sudionici mirovnih misija, kako bismo ih što bolje pripremili na kritične situacije u kojima bi se mogli naći kao pripadnici ove Multinacionalne bojne.

Pukovnik Tihomir ZEBEC, o. d. načelnika Odjela VP-a OSRH-a i načelnik Stožera Multinacionalne bojne VP-a

Završno ocjenjivanje Bojne provest će se na vježbi u Hrvatskoj, koja će se održati na Vojnom poligonu "Gašinci" u rujnu iduće godine. Nakon toga slijedi NATO-ovo certificiranje postrojbe i potom njezino angažiranje u jednoj od mirovnih operacija, najvjerojatnije ISAF-u. Tendencija je da se Bojna profilira za multinacionalne vojnopolicijske timove koji će obučavati afganistanske snage sigurnosti. Mi stvaramo tu

postrojbu, no države sudionice donose konačnu odluku o angažiranju snaga. Nema jednostranog odlučivanja, mora se postići konsenzus, a stavovi se usuglašavaju. Valja napomenuti da je ovo prvi takav projekt u NATO-u, a vjerujem da ova postrojba ima realne mogućnosti ispuniti svoju svrhu. Za nas u OSRH, to je idealan način obučavanja, koji uključuje i stožernu trenažu, te nam je cilj da što više pripadnika VP-a prođe cijelokupan ciklus uvježbavanja u sklopu ove bojne, kako bi se što bolje pripremili za rad u međunarodnom okruženju i zadaće koje ih očekuju u misijama.

Natporučnik Tomislav KASUMOVIĆ, zapovjednik Satnije specijalne VP, u vježbi hrvatski predstavnik u sudačkom odsjeku Zapovjedništva vježbe

Bio sam u sastavu neovisnog, nepristranog tijela, čija je zadaća bila pratiti rad Bojne. Nastojali smo biti što objektivniji i upozoravati na uočene pogreške, zbog čega nismo bili baš omiljeni. No, najvažnije je da smo svi zajedno dobro surađivali na uspješnoj provedbi vježbe, čija je svrha što bolja priprema za realne situacije koje nam predstoje.

Poručnik Andrej SMOLEK, o. d. zamjenika zapovjednika Satnije specijalne VP, u vježbi zapovjednik hrvatskog voda u sastavu Multinacionalne bojne VP-a

Većina pripadnika Voda sudjelovala je u mirovnim misijama, neki imaju i dragocjeno ratno iskustvo, a nekim je ovo bila prva zadaća u međunarodnom okruženju. Vrlo dobro su pripremljeni, no uvijek ima prostora za dodatno obučavanje i usavršavanje, a i ova je vježba bila izvrsna prilika za to.

Natporučnik Mario KRAJAČIĆ, časnik za poligraf u Pukovniji VP-a HKoV-a, u vježbi voditelj Kriminalističke VP

Zajedno sa mnom u timu su bila i dvojica kolega iz Hrvatske, Hudalek i Kunštek, te po dvojica Slovaka i Čeha. Dobro smo surađivali i dobro obavili svoj posao, iako je bilo previše zadaća u malo vremena, a u tome nam je svakako pomoglo iskustvo iz misija.

Stožerna narednica Izabel LJUBIĆ, pripadnica Pukovnije VP-a HKoV-a, u vježbi u Stožeru Multinacionalne bojne VP-a

U vojski sam od 1991., a u Vojnoj policiji od 1994., pa sam već naviknula biti u manjini te nerijetko i jedina žena, kao primjerice na ovoj vježbi. Dosad sam dvaput bila u misiji ISAF. To je za mene bio i profesionalni i osobni izazov, a ova vježba bila je još jedna prilika za rad u međunarodnom okruženju, koji svima u vojski preporučujem, kao i sudjelovanje u misijama.

Pripadnici VPOSRH koji su sudjelovali u vježbi

NOVO ORUŽJE ZA ABRAMS

Ugovor vrijedan 24 milijuna dolara sklopljen je između američke kopnene vojske i tvrtke General Dynamics Land Systems. Njime je pokrivena isporuka 468 besposadnih kupola-oružnih stanica CROWS II (Commanders Remote Operated Weapons Stations version two). Njih 370 bit će uporabljeno za opremanje tenkova M1A2, inačica SEPv2, odnosno System Enhancement Program Version 2. CROWS je besposadna kupola koja će se postaviti na krov tenkovske kupole i zapovjednik će je moći rabiti iz unutrašnjosti, zaštićen oklopom. Ta je mogućnost važna u uvjetima djelovanja u urbanom okružju, te u raznim asimetričnim scenarijima uporabe oklopnih snaga. Temeljno je oružje teška strojnica kalibra 12,7 mm, a CROWS je opremljen kamerom, laserskim daljinomjerom i računalom za upravljanje paljbom. Sve to znatno povećava preciznost i paljbenu moć. Zadnje kupole CROWS trebale bi biti isporučene do 31. kolovoza 2012.

M. PETROVIĆ

TAJLAND GRADI NOVU KLASU OPV-a

Britanska brodograđevna tvrtka BVT Surface Fleet s domaćim brodogradilištem Bangkok Dock gradiće za potrebe tajlandske ratne mornarice novu klasu odobalnih patrolnih brodova. Nakon dugogodišnjeg nedostatka sredstava, u vladinom proračunu prvi put su osigurana odgovarajuća novčana sredstva u visini od oko 85 milijuna dolara. Gradnja novog patrolnog broda bit će u jednom od najvećih suhih dokova u jugoistočnoj Aziji, Mahidol Dokkyardu.

Projekt novog tajlandskog patrolnog broda razvijen je na postojećem projektu patrolca razvijenog u BVT Surface Fleetu. Osnovne odlike trupa očitovat će u duljini od oko 90 m i maksimalnoj istisnini oko 2000 t. Najveća brzina iznosit će 25 čvorova te će brod biti opremljen letnom helikopterskom palubom, no bez hangara. Osnovno naoružanje novog patrolca sastojat će se od glavnog topa 72/62 Super Rapid, dviju strojnica DS-30M kalibra 30 mm te dviju strojnica kalibra 0,50 mm,

uz mogućnost naoružavanja protubrodskim projektilima ako se pokaže potreba za time. Prvi radovi na konstrukciji trupa trebali bi započeti u posljednjem kvartalu 2009.

U međuvremenu je objavljena vijest da je potkraj rujna trebao biti potpisani ugovor s tajlandskim brodogradilištem Marsun za gradnju triju obalnih patrolnih brodova duljine 41,7 m, što se prepostavlja derivatom klase patrolaca T991.

M. PTIĆ GRŽELJ

TALON ZA AUSTRALIJU

Tvrtka QinetiQ je sklopila ugovor s australskim ministarstvom obrane vrijedan 23 milijuna australskih dolara. Ugovor pokriva isporuku novih robota i pričuvnih dijelova, a time će broj prodanih Talona nadmašiti 2800 primjeraka. Talon je manji robot sposoban za obavljanje različitih opasnih zadaća kao što su potraga i deaktiviranje eksplozivnih naprava, izviđanje opasnih područja, monitoriranje opasnih materijala u potencijalno sumnjivim područjima i sličnih zadaća. QinetiQov lokalni partner u ovom poslu jest australska tvrtka Pacific Security and Environmental Solutions, koja će preuzeti lokalnu dostavu pričuvnih dijelova i održavanje Talona u operativnu stanju.

M. PETROVIĆ

Foto: QinetiQ

DOSTAVLJEN ZADNJI AUSTRIJSKI EUROFIGHTER

Austrijskom ratnom zrakoplovstvu je 28. rujna predan zadnji od ukupno 15 naručenih borbenih aviona zadnje generacije Eurofighter Typhoon II. Iako je Austrija sklopila ugovor za kupnju 18 aviona (za iznos od 2,5 milijardi eura), nakon što je započela dostava prvih aviona, austrijska vlada je pod velikim unutarnjim pritiskom izborila aneks ugovora na temelju kojega je reduciran broj naručenih aviona na 15, i to Block 5 inačice iz Tranche 1 serije Eurofightera. Block 5 inačica se smatra najnaprednjom inačicom u sklopu Tranche 1

serije, a Austrija je za njihovu kupnju uložile 1,63 milijarde eura. Sve austrijske Eurofightere proizveo je EADS Military Air Systems smješten blizu njemačkog grada Manchinga, a smješteni su u austrijskoj zrakoplovnoj bazi Zeltweg koja je temeljito preuređena za njihov prihvat. Prvi pristigli primjerici počeli su ulaziti u operativnu uporabu potkraj proljeća 2008., dok su svoju punu operativnu sposobnost dosegnuli tijekom ljeta ove godine.

I. SKENDEROVIC

COALITION VIRTUAL FLAG - MEĐUNARODNA SIMULACIJSKA VOJNA VJEŽBA

Potkraj rujna u zrakoplovnoj bazi Kirtland američkog ratnog zrakoplovstva održana je simulacijska zrakoplovna vojna vježba pod nazivom Coalition Virtual Flag 09-4. Na vježbi se okupilo više od 300 sudionika iz Sjedinjenih Američkih Država, Ujedinjenog Kraljevstva, Kanade i Australije, koji su se nalazili na 25 različitih pozicija diljem svijeta. Vježbu je organizirala 705. eskadrila za borbenu obuku (705th Combat Training Squadron) USAF-a, a u

realnom vremenu prenošena je i u Pentagonu da bi predstavnici Koalicije mogli imati izravni uvid u aktivnosti.

Pripreme za vježbu Coalition Virtual Flag 09-4 su, prema navodima predstavnici

ka 705. eskadrile, trajale 15 mjeseci, koliko je bilo potrebno da cijela informatička potpora bude dovoljno zrela za provedbu vježbe. Sam naziv vježbe Coalition Virtual Flag upućuje da je, poput primjerice poznate vježbe Red Flag, riječ o simuliranom zajedničkom letenju u koje je uključeno više ratnih zrakoplovstava radi uvježbanja zajedničkih procedura i taktika. Vježba Coalition Virtual Flag 09-4 je taktičko-operativno uvježbavanje za-

dača u sklopu elektroničkog ratovanja, nadzora bojišnice iz zraka te prikupljanje obaveštajnih podataka iz zraka. S obzirom na to da je vježba polučila očekivani uspjeh, te na ostvarenu uštedu gledje troškova opsluživanja i održavanja zrakoplovne tehnike, koja nije morala napuštaći svoje hangare i kaponire, očekivanja su da će ovakve vježbe biti sve učestalije u obuci zrakoplovstava XXI. stoljeća.

I. SKENDEROVIC

INDIJA ODOBRILO NABAVU FREGATA PROJECT 17A

Indijsko vijeće za vojne akvizicije (Defense Acquisition Council – DAC) odobrilo je plan nabave sedam fregata ukupne vrijednosti oko devet milijardi američkih dolara koje će se graditi na domaćim navozima. Novi projekt fregata nazvan jednostavno 17A nastao je iz projekta 17. Fregate ovog projekta poznate su pod oznakom klase Shivalik i grade se u indijskom brodogradilištu Mazgoon Dock Ltd u Mumbaiju.

Prije dvije godine, indijska vlada je odušta od međunarodnog natječaja slijedom utjecaja indijskog brodograđevnog lobija

i povjerila projektiranje domaćim stručnjacima. No, modularna tehnika gradnje trupa razvijena za indijski nosač zrakoplova (Indigenous Aircraft Carrier – IAC) ipak će biti primijenjena na novu klasu fregata pri čemu će se graditi sekcije do 300 t težine. Trenutačno, niti jedno indijsko brodogradilište nije opremljeno infrastrukturom tih kapaciteta, no vjeruje se da će do 2011., kada će natječaji o gradnji biti raspisani, brodogradilišta unaprijediti spomenute kapacitete. Prema planovima, porinuće prve fregate očekuje se u 2015. dok se ula-

zak u operativnu službu posljednje fregate očekuje u 2021. Indijska je mornarica, u međuvremenu, uvela u aktivnu službu još dva brza patrolna broda klase Car Nicobar duljine 49 m, izgrađena u državnom brodogradilištu Garden Reach Shipyard and Engineers (GRSE) u Calcutti.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Rheinmetall

Njemačke tvrtke Krauss-Maffei Wegman i Rheinmetall isporučile su 24. rujna prvo serijsko oklopno vozilo Boxer za potrebe njemačke vojske. Kupac Boxera jest, uz Njemačku koja je

PRVI BOXER U RINGU

naručila 272 vozila, i Nizozemska koja je naručila 200 vozila. Na svečanosti, tom prigodom organiziranoj u Münchenu, načočili su ministri obrane Njemačke i Nizozemske te predstavnici proizvođača. Boxer je napredno modularno oklopno vozilo na kotačima, pogonske konfiguracije 8x8, a nudi dobru zaštitu i pokretljivost. Najveća je prednost Boxera modularnost, koja omogućava prilagodbu vozila raznim zadaćama. To je postignuto uporabom posebno dizajniranih namjenskih modula, koji se mogu jednostavno integrirati na temeljno podvozje. Isporuka vozila za potrebe nizozemske vojske planirana je od 2011. do kraja 2016.

M. PETROVIĆ

NAPREDAK AMERIČKOG PROGRAMA T-AKE

Američka brodograđevna tvrtka General Dynamics NASSCO je u kolovozu ove godine američkoj vojnoj upravi za pomorski transport (US Military Sealift Command) dostavila osmi borbeno-logistički brod klase Lewis and Clark, USNS Wally Schirra iz programa T-AKE. Gotovo istodobno, točnije 16. kolovoza svečano je porinut deveti brod programa T-AKE, USNS Matthew Perry u istome brodogradilištu. Čitavu klasu od 14 brodova potrebno je upotpuniti s preostalih pet brodova od kojih se trenutačno dva nalaze u različitim fazama gradnje dok je dvanaesti brod u klasi ugovoren i za njega su u potpunosti osigurana finansijska sredstva. Za posljednja dva broda u klasi odobrena je nabava materijala s iznimno dugačkim rokovima dostave.

T-AKE logistički brodovi djeluju iz vojnomornaričkog zapovjedništva, a namijenjeni su prijevozu suhog tereta, streljiva, provijanta, goriva, zaliha, pričuvnih dijelova te potrošnog materijala do brodova - baza i drugih mornaričkih snaga na moru. Nova klasa logističkih brodova mijenja zastarjele T-AE brodove za prijevoz streljiva klase Kilauea i T-AFS borbeno-logističke brodove klase Mars.

M. PTIĆ GRŽELJ

HERMES 90

Izraelska tvrtka Elbit Systems objavila je da je tijekom rujna uspješno obavila prvi probni let svojom bespilotnom letjelicom Hermes 90. Posebnost toga leta jest da je Hermes 90 rabio aviogorivo JP5/8, kakvo se inače rabi za pogon mlaznih motora. U Elbit Systemsu navode da je uporaba aviogoriva znatno sigurnija od uporabe autogoriva, te da donosi i interoperabilnost s drugim tipovima zrakoplova, što ima veliku prednost glede opsluživanja bespilotne letjelice.

Bespilotni sustav Hermes 90 Elbit je prvi put službeno predstavljen na ovogodišnjem Paris Air Showu. Elbit navodi kako Hermes 90 u zraku može boraviti do 18 sati, uz maksimalni domet od 100 km (ograničenje data link sustava). U žirostabiliziranoj tureli može nositi elektrooptičke, infracrvene i laserske senzore te se s lakoćom može integrirati u bilo koji postojeći C4I sustav.

ne i laserske senzore te se s lakoćom može integrirati u bilo koji postojeći C4I sustav.

I. SKENDEROVIC

RATOVANJE U PLANINAMA **MODERNO DOBA**

Ratovanje u planinama sve više postaje sastavni dio posla suvremeno opremljenog univerzalnog pješaštva s vrlo jakom tehničkom i paljbenom potporom

Svjetski su ratovi bili sveobuhvatni i totalni masovni oružani sukobi u kojima je sudjelovao veliki broj zemalja, ujedinjenih u vojno-političke koalicije. Njihova priprema i vođenje zahtijevalo je iznimno naprezanje cjelokupnog društvenog potencijala zaraćenih država, zbog čega su dinamika i opseg borbenih djelovanja poprimili do tada neviđene razmjere.

Isto tako, vodenii su na izrazito velikim bojišnicama, koje su podjednako uključivale cjelokupni teritorij zahvaćen borbenim djelovanjima, bez obzira na njegovu konfiguraciju, pa u skladu s tim brdsko-planinski prostor postaje integralni (i jednako važan) dio ratišta. Jedno od zajedničkih obilježja I. i II. svjetskog rata jest iznimno nagli vojno-tehnološki razvoj, koji je rezultirao produkcijom novih oružja, ratne tehnike i načina njihove primjene. U tom kontekstu, napredovala su taktika i strategija, što je dovelo do velikih transformacija oružanih snaga i njihova prilagodavanja novim uvjetima

ratovanja, uključujući i ratovanje na brdsko-planinskom zemljistu.

I. svjetski rat

U I. svjetskom ratu borbena dje-lovanja su velikim dijelom izvođena na planinskim bojišnicama Karpata i Alpi, u Vosgesima, na Kavkazu i brdsko-planinskom području Srbije i Makedonije, te se praktično izjednačuju s ratnim operacijama na ravničarskom terenu, zbog čega je broj planinskih postrojbi znatno povećan, a njihova oprema, naoružanje i operativna sposobnost znatno poboljšani. Postojeća komunikacijska mreža tog, inače prilično slabo naseljenog prostora, ubrzano se proširuje izgradnjom novih putova i širenjem već postojećih, te izgradnjom željeznica, čime se olakšava pokret velikih postrojbi i njihova logistička potpora.

Tijekom početnog razdoblja rata borbene aktivnosti u brdsko-planinskom prostoru najveći intenzitet imale su na istočnom i balkanskom bojištu, dok su

na zapadnom bojištu imale uglavnom ograničeni karakter u području Vosgesa. Na taj prostor su prebačene francuske planinske postrojbe koje su štitile granicu prema Italiji, nakon što je Italija pristupila Antanti i odmah su pokazale nadmoć nad njemačkim snagama zbog bolje uvježbanosti i opremljenosti za borbu u planinama, osobito u zimskim uvjetima. U to doba njemačke oružane snage nisu imale specijalizirane planinske postrojbe, što se osjetilo ne samo tijekom borbi u Vosgesima nego i na Karpatima. Tek potkraj studenog 1914. Njemačka ustrojava svoje prve specijalizirane planinske postrojbe - jednu bavarsku skijašku bojnu i dvije pruske skijaške bojne, te württemberšku skijašku satniju (poslije je prerasla u bojnu). Te postrojbe nisu bile prikladne za uporabu kao borbena cjelina, ali su se pokazale vrlo korisne u izviđanju, osiguranju i za održavanje veze, a poslije su poslužile i kao jezgra za ustrojavanje njemačkog Alpskog korpusa, koji je prvo vatreno krštenje imao na talijanskoj bojišnici, a 1915. je prebačen u Srbiju.

S druge strane, na istočnom bojištu je ruska vojska u drugoj polovici studenog 1914. započela veliku protuofenzivu u Karpatima, tijekom koje je došlo do teških frontalnih borbi. Nepripremljene za planinsko ratovanje, austro-ugarske postrojbe su tijekom te operacije gotovo prepovoljene, jer su na tom prostoru uglavnom angažirale standardne snage, zbog nedovoljnog broja specijaliziranih planinskih postrojbi (Austro-Ugarska je u rat ušla samo s pet planinskih pukovnija i četiri pukovnije tirolskih lovaca, a poslije je ustrojeno još 16 planinskih bojni, ali bez odgovarajuće opreme i temeljitije obuke u planinskom ratovanju). Nakon ulaska Italije u rat i formiranja talijanske bojišnice, koja je gotovo u cijelosti pokrivala planinski prostor, praktično sve austro-ugarske planinske postrojbe prebačene su na nju (u prvo vrijeme se zbog nedovoljnog broja austrougarskih snaga Talijanima suprotstavio njemački Alpsi korpus).

Prelaskom na pozicijsko ratovanje borbena djelovanja u planinama poprimila su drugačiju obilježju, jer se

zbog pojačane vatrene moći (osobito zbog uvođenja većeg broja strojnica) i obilježja zemljišta mogla ostvariti znatno učinkovitija obrana nego u ravni. Na značenju dobiva inženjerijsko uređenje dominantnih obrambenih položaja, a utvrđivanje je bilo iznimno mukotrplno zbog pretežno kamenitog tla. U vatrenom sustavu strojnica i minobacači postali su najvažnija oružja (posebno minobacači zbog male težine i lakog prenošenja, te ubacnih putanja projektila), a do velikog izražaja došla je i aktivnost snajperista.

Najvažnije brdsko-planinske operacije vođene su upravo na talijanskoj bojišnici zbog toga što je ispušta alpske bojišnice prema Venecijskoj nizini značio stalnu

lako su tijekom rata razvijeni borbeni zrakoplovi i tenkovi, te se masovno rabili u ratnim operacijama, njihov utjecaj na planinsko ratovanje bio je vrlo malen, bolje rečeno nikakav. Tenkove nije bilo moguće uporabiti u borbama, a učinkovitost zrakoplova je zbog vrlo otežane orientacije, specifičnosti zemljišta i snažnih zračnih strujanja u planinskom području bila vrlo slaba.

Razvoj planinskog ratovanja između dva svjetska rata

Krvava iskustva u planinskom ratovanju iz I. svjetskog rata rezultirala su velikim promjenama u ustroju, opremi i naoružanju specijaliziranih planinskih postrojbi, ali i promjenama u njihovoj

Napad francuskih alpskih lovaca na njemačke položaje u Vosgesima tijekom I. svjetskog rata

prijetnju odsijecanja snaga na Soči, a jačina i dubina alpskih položaja nije omogućavala razvoj napadnih operacija u tom smjeru. Kako niti jedna sukobljena strana nije imala dovoljno snaga za veće napadne aktivnosti, bile su prisiljene na upornu obranu osloncem na jake zemljišne objekte i intenzivno utvrđivanje. Osim uobičajenih borbenih djelovanja, obje strane su pripremale i često primjenjivale umjetno izazvane lavine snijega ili kamenja radi sprečavanja ili odbijanja protivničkog napada, a od zapreka su uglavnom rabljena minska polja, dok se bodljikava žica postavljala rjeđe nego na poljskim bojišnicama.

taktici uporabe. U vojnoj publicistici borbena djelovanja na brdsko-planinskom zemljištu postaju jedna od najčešćih tema, pri čemu se posebno obrađuje njihov utjecaj u kontekstu ratnih operacija širih razmjera. Polazilo se načelno od dvije temeljne pretpostavke - masovnog angažiranja kopnenih snaga na planinskom zemljištu i nužnosti uvažavanja brojnih specifičnosti po kojima se borbene aktivnosti u planinama bitno razlikuju od istih na ravničarskom i brežuljkastom zemljištu. U većini suvremenih oružanih snaga prihvaćen je doktrinarni pristup masovne uporabe osnovnih borbenih rodova kopnene vojske i na planinskom

zemljištu, koje je sve rijede razmatrano prostorom predodređenim za borbenu uporabu samo malobrojnih, namjenski uvježbanih i opremljenih postrojbi. Specifičnosti planinskog prostora time nisu negirane, niti je njihov utjecaj na borbena djelovanja (osobito na operacije širokih razmjera) na taj način zanemarivan, a u brojnim poteškoćama koje su iskristalizirane tijekom ratnih operacija u I. svjetskom ratu, posebna pozornost usredotočena je na učinkovitije uključivanje zrakoplovstva, topništva, pa i tenkova u potporu planinskom ratovanju (u tom razdoblju oružane snage Fran-

većih ustrojenih cjelina. Isto tako, popuna ljudstvom obavljana je načelno od pučanstva koje je živjelo na brdsko-planinskom prostoru i bilo je naviknuto na njegove specifičnosti, dok je popuna ljudstvom iz ravnicaških krajeva provođena samo u iznimnim prilikama i iz krajnje nužnosti.

Planinske postrojbe se u većoj mjeri opremaju specijaliziranom alpinističkom opremom (užad, cepini, skije, dereze, krplje i sl.), prilagođava im se prehrana (zbog povećanih naprezanja kombinira se prehrana jake kalorične vrijednosti, a male zapremnine i mase, kao što

je ostalo pješaštvo (odnosno specijalizirano planinsko pješaštvo), ali se sve češće uključuju i drugi rodovi oružanih snaga, ponajprije topništvo i zrakoplovstvo, dok su oklopno-mehanizirane snage imale vrlo ograničenu ulogu, isključivo u zahvatu komunikacija i na tenkopohodnim smjerovima. Način izvođenja borbenih djelovanja zavisio je prije svega od postojećeg odnosa snaga, osposobljenosti i opremljenosti postrojbi za planinsko ratovanje, usvojene ratne doktrine i sl. Naprimjer u agresiji na Norvešku, tijekom travnja 1940. Nijemci primjenjuju potpuno novu taktku planinskog ratovanja - ostvarivši absolutnu premoć u zračnom prostoru, izbjegavaju frontalne napade na savezničke položaje u zahvatu komunikacija i na tenkopohodnim smjerovima, već ih zaobilaze manjim planinskim postrojbama ili taktičkim zračnim desantima i napadaju iz pozadine uz jaku potporu topništva i jurišnog zrakoplovstva. S druge strane, grčke snage su upravo zahvaljujući vrlo uspješnom korištenju prednosti planinskog zemljišta, uspjele zaustaviti agresiju nadmoćnih talijanskih snaga u borbama 1940. - 1941. godine, orijentiravši se na borbene aktivnosti duž planinskih grebena, zbog čega su do kraja ožujka 1941. konsolidirale bojišnicu cijelom njezinom dužinom. Na istočnom bojištu planinsko ratovanje bilo je primijenjeno tek na Kavkazu, i to samo nekoliko mjeseci, dok njemački 49. planinski korpus nije bio odbačen snažnim protuudarima sovjetske 46. armije na sjeverne padine tog planinskog lanca.

Prelaskom saveznika u opću ofenzivu na svim bojišnicama 1943. godine, značaj planinskog ratovanja osjetno se povećava, a u borbena djelovanja znatno intenzivnije uključuje se i ratno zrakoplovstvo, preuzimajući na sebe neutralizaciju ciljeva od topništva koje to nije uspijevalo zbog ograničenja svojih balističkih osobina. Zrakoplovstvo napada komunikacije zbog izolacije bojišta, ali se rabi i za neposrednu potporu kopnenih snaga koje izvode operacije na planinskom zemljištu.

Američki vojnici tijekom borbenih djelovanja u Europi, zima 1944.

Foto: US Army

cuske, Njemačke i Sovjetskog Saveza, gotovo do detalja razrađuju sva taktička i tehnička pitanja ratovanja na brdsko-planinskom zemljištu).

Takov doktrinarni pristup planinskom ratovanju imao je neposredni utjecaj na daljnji razvoj planinskih postrojbi, za koje se smatralo da trebaju biti promjenjivog sastava i jačine zbog različitog kapaciteta pojedinih planinskih operativno-taktičkih smjerova, te smanjenog brojnog sastava u odnosu na standardne postrojbe (zbog veće pokretljivosti i bolje mogućnosti logističke potpore). Osim toga, zaključilo se da je nužno znatno smanjiti razliku u ustroju mirnodopske i ratne formacije specijaliziranih planinskih postrojbi, jer se nisu pokazale prikladnim kao mobilizacijska jezgra

su suhomesnati proizvodi, konzerve od raznog vrsta mesa, kondenzirana hrana i sl.), te odjeća i obuća prilagođena planinskim klimatskim uvjetima i specifičnostima kretanja na stjenovitom i zaledenom visoko planinskom zemljištu. Obuka je postala znatno intenzivnija, usmjerena ponajprije na preživljavanje i kretanje u visokim planinama, te na sve vrste alpinističkog penjanja, skijanje i sl. Postrojbe su uvježbavane za samostalno djelovanje na širokim bojišnicama i u uvjetima otežane potpore i opskrbe.

II. svjetski rat

Tijekom II. svjetskog rata borbene aktivnosti na planinskom zemljištu postale su uobičajena i redovita pojava na svim ratištima, a njihov nositelj i dalje

Specijalizirane planinske postrojbe dokazale su svoju vrijednost u planinskem ratovanju, kao najpogodnije snage za takva borbena djelovanja kod svih zaraćenih snaga. Osim brdskog topništva, koje se specijaliziralo za neposredna gađanja i borbena djelovanja na teško prohodnom zemljištu, značajnija topnička potpora počinje se ostvarivati dalekometnim topništvom s položaja duž komunikacija koje su omogućavale njihov uobičajeni transport, ili neposrednim angažiranjem lovačko-bombarderskih zrakoplova.

Planinsko ratovanje nakon II. svjetskog rata

Iskustva iz II. svjetskog rata pokazala su da je potrebno cjelokupne oružane snage osposobiti i za borbene operacije na brdsko-planinskom zemljištu, a ne samo specijalizirane planinske postrojbe, koje su postale nužne za ratne operacije isključivo u visokim, teško prohodnim planinama. Polazeći od procjene da suvremenim uvjeti ratovanja uključuju i opsežne operacije na brdsko-planinskom zemljištu, većina suvremenih oružanih snaga povećala je broj planinskih postrojbi, a osim toga usvojene su i značajne promjene u odjeći i obući, te opremi za kampiranje u visokim planinama, kao i načinu njihove prehrane. Mobilnost planinskih postrojbi znatno je povećana uvođenjem helikoptera, koji su se pokazali iznimno korisnim kao najučinkovitije sredstvo brzog transporta, te logističke i paljbene potpore postrojbama na terenu. Drugim riječima, suvremene ratne operacije na brdsko-planinskom prostoru postale su nezamislive bez masovnog sudjelovanja transportnih i borbenih helikoptera, čija se vrijednost pokazala već u Korejskom ratu 1950. - 1953. a do punog izražaja je došla u Sovjetsko-afganistanskom ratu 1979. - 1989.

Sovjetska vojna intervencija u Afganistanu započela je kombiniranim operacijom oklopno-mehaniziranih i zračno-desantnih snaga, pri čemu je zauzet glavni grad Kabul i sva afganistska veća mjesta. Sovjetske interven-

cioničke snage nastojale su iskoristiti svoju nadmoć u teškoj ratnoj tehnici i apsolutnu premoć u zraku, zbog čega je zračni desant na kabulski aerodrom, prodor oklopno-mehaniziranih postrojbi u Afganistan, te ovladavanje Kabulom izvedeno bez većih poteškoća (gotovo kao školski primjer suvremene borbene operacije). Problemi su nastali kad su afganistanski pripadnici pokreta otpora - mudžahedini, započeli gerilski rat, za što im je velike mogućnosti pružala konfiguracija zemljišta u velikoj mjeri ograničavajući uporabu sovjetske teške ratne tehnike (Afganistan je izrazito planinska zemlja s jako razgranatim

te masovno rabili helikoptere za brzi transport svojih postrojbi i njihovu ne-posrednu paljbenu potporu, zbog čega se najučinkovitijim ratnim sredstvom Sovjetsko-afganistanskog rata pokazao borbeni helikopter Mi-24, dobre oklopne zaštite i moćnog naoružanja, koji je bio nositelj velikog broja uspješnih borbenih zadaća.

Prema vrlo sličnom scenariju razvijao se i I. čečenski rat, koji je poprimio obilježja isključivo planinskog ratovanja nakon što su ruske snage zauzele Grozni i ostala veća urbana središta, pa su čečenski pobunjenici bili prisiljeni povući se u teško pristupačna planinska

Sovjetski vojnici prihvaćaju borbu nakon upada u zasjedu afganistanskih mudžahedina

visokim planinskim lancima Hindukuša u središnjem i Pamira u sjevernom dijelu, čiji su vrhovi pretežito stjenoviti i goli i pokriveni snijegom 7-8 mjeseci u godini, a niže padine pokrivene su gustim, teško prohodnim crnogoričnim šumama, koje su gerilcima bile izvrsno skrovište). Drugim riječima, Sovjetsko-afganistanski rat vođen je pretežito u uvjetima planinskog ratovanja, pri čemu su afganistanski mudžahedini, zahvaljujući odličnom poznavanju terena, postavljali zasjede i izvodili prepade u okolnostima kad je sovjetska teška tehnika bila gotovo neupotrebljiva. Da bi nadoknadiли nedostatke teške ratne tehnike, sovjetske snage su neprekidno izvodile zračna bombardiranja na mjesto prikupljanja i baze mudžahedina,

područja i voditi gerilski rat, kombiniran s masovnim terorističkim akcijama u velikim ruskim gradovima.

Perspektive daljnog razvoja planinskog ratovanja

Suvremeni oblici sukoba u današnje vrijeme sve više poprimaju nove dimenzije i nove oblike realizacije, koji se prilično teško mogu definirati ratom u njegovom klasičnom poimanju, zbog čega se ustalio termin "asimetrični sukobi", odnosno asimetrične prijetnje, međutim rat kakvog poznajemo iz prošlosti još uvjek nije u potpunosti nestao s međunarodne scene (o čemu najbolje svjedoči prošlogodišnji rusko-gruzijski sukob u Južnoj Osetiji i Abhaziji, koji je imao sva obilježja sukoba dvaju

konvencionalno opremljenih, uvježbanih i vođenih oružanih snaga, pri čemu je do punog izražaja došla teška ratna tehnika). Unatoč tomu, postoje bitne razlike između konvencionalnih ratova prošlog stoljeća i sukoba današnjeg doba - dok su klasični, simetrični ratovi podrazumijevali teritorijalna osvajanja i nasilne promjene granica izravno oružanom agresijom, današnji sukobi primarno su utemeljeni na strategiji posrednog prilaženja, u kojoj teritorijalna osvajanja nisu cilj sam po sebi. Krajnji ciljevi ostvaruju se dinamikom globalnog nastupanja, koja se odvija na ekonomskom, tehnološkom, političkom, kulturološkom, psihološkom i informacijskom planu. Obično se prva faza takvog nastupanja odvija na informacijskom i energetskom planu, s očekivanjima da će izazvani poremećaji u njima rezultirati društvenim i gospodarskim procesima, koji u konačnici profiliraju i nameću nove sustave vrijednosti, promijenjen

mentalitet i ponašanje ciljane skupine u skladu s očekivanjima "agresora novog doba". U takvim okolnostima ratne operacije usredotočuju se na urbane prostore protivnika, što brdsko-planinski teritorij načelno nije zbog svojih specifičnosti, pa samim time u suvremenom ratovanju ponovno poprima sekundarni značaj (osim u slučaju povećane geostrateške važnosti).

S druge strane, uvođenjem suvremene ratne tehnike i novih sustava naoružanja, taktika izvođenja borbenih djelovanja u planinama uvelike se izmijenila. Masovna uporaba helikoptera učinila je to sredstvo osnovnim načinom transporta postrojbi i njihove logističke i paljbene potpore, zbog čega je potreba za specijalno uvježbanim planinskim postrojbama i obukom u alpinističkom penjanju praktično nestala, a uvođenje novih materijala u izradi vojne odjeće i obuće vrlo širokog spektra uporabe u

raznim klimatskim i terenskim uvjetima, smanjilo je potrebu za specijaliziranom odjećom i opremom namijenjenom isključivo planinskim postrojbama. Osim toga, razvoj visoko preciznog zrakoplovnog naoružanja, te odgovarajućeg streljiva dalekometnog topništva, uz smanjivanje gabarita (posebno mase) oružja za neposrednu potporu (ponajprije minobacača), uvelike je smanjilo potrebu za brdskim topništvom. Drugim riječima, ratovanje u planinama sve više postaje sastavni dio posla suvremeno opremljenog univerzalnog pješaštva s vrlo jakom tehničkom i paljbenom potporom, dok bi se (sada već s velikom vjerojatnošću) moglo zaključiti da su specijalizirane planinske postrojbe postale nepotrebne u većem opsegu, a obuka u alpinističkim vještinama i korištenju specijalne planinske opreme ostala je uglavnom u sklopu obuke specijalnih diverzantsko-izvidničkih snaga. ■

Pješaštvo uz potporu helikoptera može uspješno djelovati u planinskom području

Foto: Österreich Bundesheer

Domagoj MIČIĆ

BOMBARDERI JUČER, DANAS I (MOŽDA) SUTRA! (V. dio)

Iako je Convairov B-58 Hustler mogao letjeti brzinama dva puta većim od brzine zvuka, američko je ratno zrakoplovstvo zaključilo da će sovjetska protuzračna obrana vrlo brzo dovoljno ojačati da će i to biti nedovoljno. Iako su početkom šezdesetih godina XX. stoljeća interkontinentalni balistički projektili s nuklearnim bojnim glavama preuzeли glavninu zadaća odvraćanja, zapovjedništvo američkih strateških nuklearnih snaga ipak je htjelo i bombarder. I danas je upitno koliko im je bombarder doista trebao, a koliko su htjeli demonstrirati američku tehnološku nadmoć nad Sovjetskim Savezom. Tu sumnju još više potvrđuje činjenica da su zatražili razvoj najnaprednijeg bombardera, koji je trebao letjeti tri puta brže od zvuka. Nije raspisan klasični natječaj, nego su 8. studenog 1955. zahtjevi za ponude poslani u Boeing i North American. Tvrte su odgovorile s prijedlozima koji su imali maksimalne mase pri polijetanju veće od 450 tona, aerodinamičku konfiguraciju za brzine koje će omogućiti letenje tri puta brže od brzine zvuka, sposobnost kratkotrajnog

leta brzinama većim od 3000 km/h. Američko ratno zrakoplovstvo je zahtijevalo bombarder koji će ne samo kratkotrajno letjeti brže od 3000 km/h, već će tim brzinama moći krstariti. Ubrzo su projektanti otkrili da je to vrlo teška zadaća, prije svega osiguranje dovoljno pogonske snage da se održava takva brzina. Javili su se i problemi pregrijavanja trupa zbog velikih brzina. Ratno zrakoplovstvo je zadalo uvjete koji su se morali poštovati da bi tvrtke uopće dobile ugovor za izradu prototipa. Prvi je bio krstareća brzina od najmanje 3000 km/h uz operativni vrhunac leta od "samo" 21 000 metara. Korisna nosivost bila je 22 500 kg i dolet 12 000 kilometara. Masa i veličina bombardera morala je biti takva da se mogao rabiti s postojećih poletno-sletnih staza i spremati u hangare namijenjene bombarderima B-52, bez modifikacija i povećanja. Osim toga, morao je biti dovoljno jednostavan za letenje da su njime mogli upravljati "obični" piloti bombardera. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Trenutačni vrhunac razvoja bombardera jest američki B-2. Nije ni najveći, ni najbrži bombarder svih vremena, ali je zato nevidljiv za radare

Pripremio Igor KAUCKI

NOVO PROLJEĆE KLASIČNIH PODMORNIKA (II. dio)

Grčki program nabave novih podmornica Type 214 (opisan u prijašnjem nastavku) odmah je dobio i turski odgovor. Turska ratna mornarica je sa zanimanjem pratila razvoj novih podmorničarskih tehnologija, prije svega AIP pogona, te je 2004. odlučila da je došlo vrijeme za kupnju novih podmornica. Nove podmornice namijenjene su zamjeni dotrajalih podmornica Type

209, koje su u operativnu uporabu ušle tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća.

Na zahtjev za ponude, objavljen 28. prosinca 2006., odazvao se veliki broj ponuditelja, uključujući Armaris (DCNS), HDW, Fincantieri i Navantia. Iako američka brodogradilišta više ne grade podmornice s klasičnim pogonom, svoju je ponudu poslao i

Iako razvijene početkom sedamdesetih godina XX. stoljeća, ruske podmornice klase Kilo još uvijek se uspješno prodaju

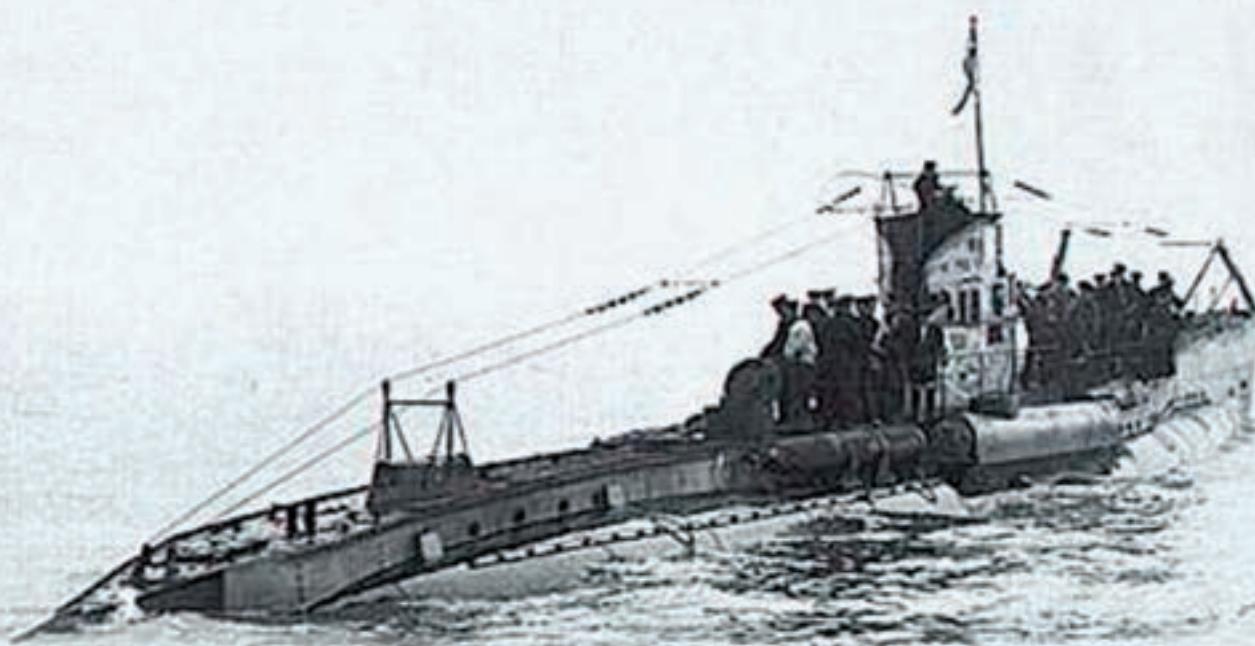
Lockheed Martin Maritime Systems and Sensors nudeći senzore i sustav za nadzor borbenog djelovanja. U studenom 2007. u uži izbor ušle su ponude DCNS-a, Navantia i HDW-a.

Turski ministar obrane Vecdi Gonul objavio je 22. srpnja prošle godine da je odabrana njemačka ponuda (HDW-a) podmornica Type 214, te da će odmah započeti pregovori za kupnju šest podmornica ukupne vrijednosti oko 2,5 milijardi eura. Jedan od uvjeta za dobivanje ugovora jest da se svih šest podmornica izgradi u turskom brodogradilištu Goluck Naval Dockyard. S obzirom na to da će se graditi u turskom brodogradilištu, rok ulaska u operativnu uporabu najkasnije 2015. čini se poprično optimističan.

Upravo je odabir nove turske podmornice na vidjelo iznio sukob koji je duže vrijeme trajao između francuskog DCNS-a i španjolske Navantije. Iako je njihova suradnja oko prodaje "klasičnih" podmornica Scorpene bila odlična, ili se barem tako činila, ona je ujedno bila i "jabuka razdora". Naime, DCNS je

vlasnik 65 posto Scorpennovog projekta, a partneri imaju pravo uporabe samo onih tehničkih rješenja i sustava koje su samostalno razvili unutar projekta. U praksi to znači da Navantia ne smije bez DCNS-ova odobrenja uporabiti zamalo nijedno tehničko rješenje uporabljeno na podmornicama Scorpene. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

OBALNI MINOPOLAGAČI KLASA UC I, II i III

Nakon što je njemačka armija okupirala Belgiju, 11. studenog 1914. dr. Werner, koji je tada bio glavni direktor u TBI (Technisches Büro), sugerirao je njemačkom vojnom vrhu konstrukciju i izgradnju malih podmornica, specijaliziranih za zadaće polaganja morskih mina. Operativno područje djelovanja tih podmornica – minopologača trebale su biti obalne britanske i francuske vode, prilazi njihovim pomorskim bazama i sidrištima te najprometniji plovni put zapadne Europe – kanal La Manche. Kao polazne baze takvim podmornicama trebale su poslužiti upravo zauzete luke na flandrijskoj obali. Taktički zahtjevi koje je predlagao dr. Werner odnosili su se na vrlo jednostavnu jednotrupnu konstrukciju podmornice, s propulzijom na samo jednu propellersku osovinu i koja bi bila naoružana isključivo minama. Jedan od najvažnijih zahtjeva bila je mogućnost da se takve podmornice mogu brzo i jednostavno rastaviti u nekoliko sekcija i transportirati do željenog odredišta na željezničkim vagonima. Već 13.

rujna 1914. bila je završena prva analiza Wernerova prijedloga u kojoj je zaključeno da bi se takva podmornica od barem 150 t deplasmana mogla izgraditi za minimalno 120 dana. Odlučeno je da kao temeljni predložak na kojem će se razvijati novi tip obalne podmornice–minopologača posluži mala napadna podmornica klase UB I, na kojoj će se obaviti rekonstrukcija i modifikacija pramčanog dijela te nužne prilagodbe za ukrcaj mina.

UI (Uboote Inspektion) je vrlo brzo obavio verifikaciju novog projekta, koji je potpisana 21. studenog 1914. kao službeni ratni ugovor C, pod nazivom Projekt 34. U mornaričkoj podmorničarskoj praksi klasificirane su kao klasa UC I. Klauzulama ugovora bilo je predviđeno da će se za ratnu mornaricu izgraditi serija od ukupno 15 podmornica ovog tipa. Izgradnja predviđene serije bila je raspoređena na dva brodogradilišta, Vulkan u Hamburgu i AG Wesser u Bremenu.

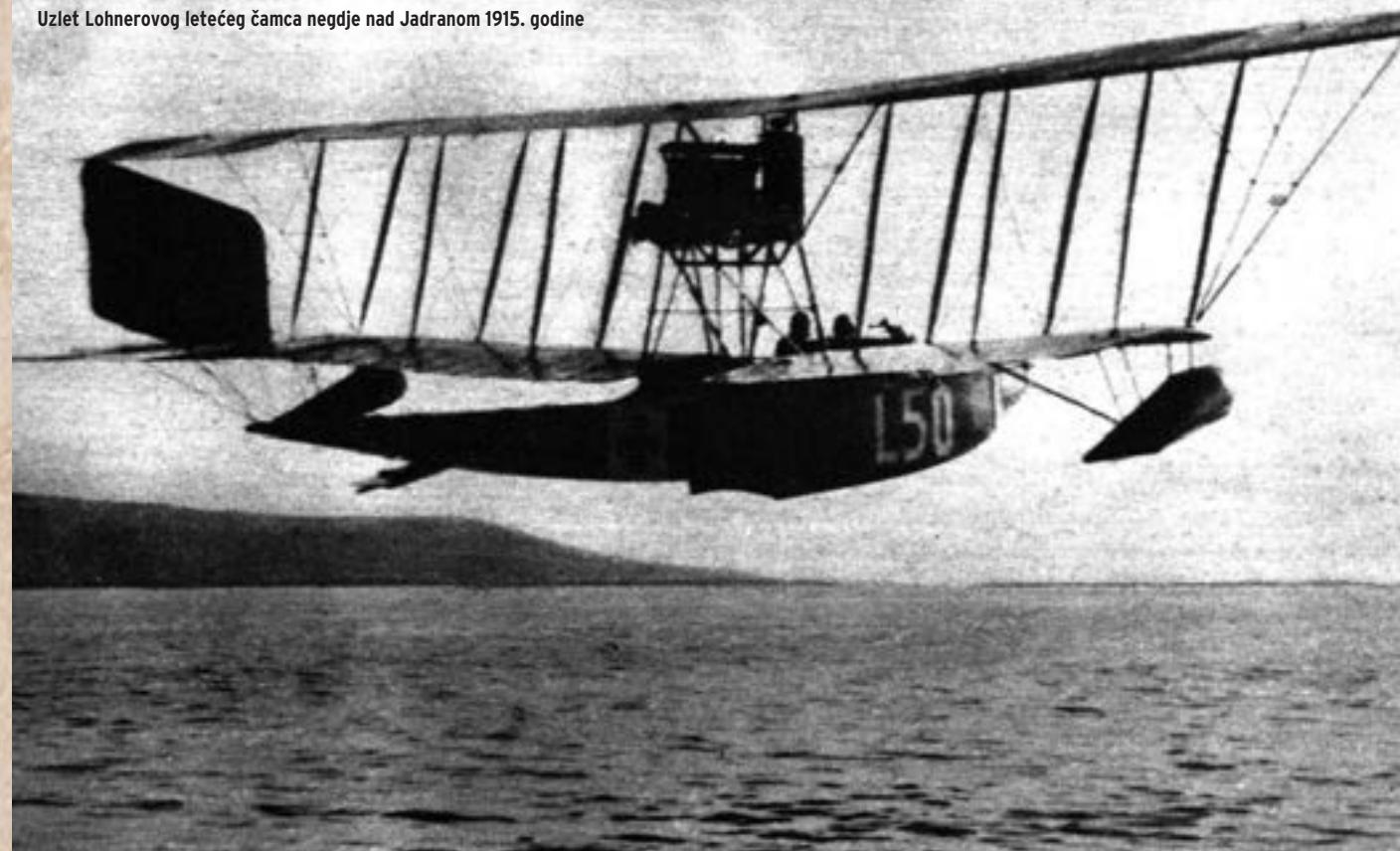
(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Ubrzo nakon izbijanja I. svjetskog rata njemačko pomorsko zapovjedništvo uvidjelo je da će rat protiv Velike Britanije biti mnogo teži i zahtjevniji nego što su se u početku nadali. Stoga se nametnula potreba da se flotni sastav carske mornarice ojača uvođenjem u operativnu uporabu novog tipa podmornice, sposobne za polaganje morskih mina.

Prvi potvrđeni napad zrakoplova na podmornicu, prema izvješću talijanskog admiraliteta, zbio se još 1. srpnja 1915. godine, kad je u Jadranskom moru francuski zrakoplovac bacio dvije bombe na austrijsku podmornicu. No, na prvo potapanje trebalo je "čekati" godinu dana, kad je, također u Jadranu, na dnu završila francuska podmornica Foucault. Taj događaj obilježio je za ono doba još uobičajeni viteški postupak prema poraženom protivniku...

PIONIRSKO POTAPANJE FOUCAULTA

Uzlet Lohnerovog letećeg čamca negdje nad Jadranom 1915. godine

Veliki je rat svijetu podario brojna neopisivo razorna oružja. Podmornica je u rudimentarnom obliku već korištena u ranijim vojnim sukobima, ali je sada tehnološki usavršena. U početku se držala zaštićenih i relativno mirnih

voda, a s vremenom ulazi u uporabu u sve oštrijim uvjetima diljem Mediterana, na Baltiku, Crnom moru i sjevernom Atlantiku. Naoružana torpedom, ubojitim oružjem koje je svojedobno u Rijeci razvio hrvatski konstruktor Ivan

Lupis, podmornica je postala noćnom morom svakog mornara. Podmornicama su u početku suprotstavljeni mali i brzi površinski brodovi naoružani topovima i strpljenjem, oslanjajući se na činjenicu da su podmornice onoga doba zbog ra-

zlicitih razloga mnogo vremena provodi-
le na površini, primjerice radi punjenja
baterija, prevaljivanja većih udaljenosti
ili patroliranja. Ideja da se zrakoplovom
služi kao izvidničkom platformom za
protupodmorničko traganje nije bila
novost, no mnogi su dvojili je li bomba,
izbačena iz zrakoplova, dovoljna za
potapanje podmornice.

Prvi potvrđeni napad zrakoplova na
podmornicu, prema izvješću talijanskog
admiraliteta, zbio se još 1. srpnja 1915.
godine: "U Jadranskom moru francuski
zrakoplov potporučnik Rouillet bacio
je s visine od 50 stopa dvije bombe
na austrijsku podmornicu. Bombe su
eksplodirale pod vodom, vrlo blizu
kupole, vjerojatno uspješno. Naknadne
informacije koje smo dobili preko
Ženeve pobuđuju sumnju da podmornica
ipak nije uništena: javljeno je da je
odvučena do Trsta, da je oštećena i da
je jedan od četiri člana posade ubijen.
Navedeno ipak ne poništava činjenicu
da su bombe, izbačene iz zrakoplova,
uspješno dosegnule svoj cilj, te uvelike
daje poticaj uporabi zrakoplova kao
protumjere za borbu protiv toga ubo-
jitičnog podvodnoga oružja."

Prva podmornica potopljena djelovanjem iz zraka ipak nije bila austrougarska nego francuska. Dogodilo se to također u Jadranu godinu dana poslije. Vraćajući se 15. rujna 1916. iz Drača u Kumbor, dva Lohnerova leteća čamca, pod zapovijedanjem poručnika fregate dipl. ing. Železnog i poručnika bojnog broda Konjovića, uočili su na udaljenosti od oko 10 milja jugoistočno od rta Oštro, na ulazu u Boku, francusku podmornicu Foucault na površini mora. Poručnici fregate Walter Železni i Oto von Klimburg u hidroplanu L135 i poručnik bojnog broda Demeter Konjović i motritelj, poručnik fregate Maksimilijan Severa u hidroplanu L132 munjevito napadaju francusku podmornicu, gađajući je bombama. Tri od prve četiri bombe izazvale su teža oštećenja na francuskom ratnom brodu. Oštećene su akumulatorske baterije i elektromotori, a voda je počela prodirati u podmornicu. Nepunih pola sata posada je s užasom

Tekst koji je izšao u New York Timesu tjedan dana nakon napada na Foucault. U njemu su zabilježeni detalji prvog potapanja podmornice iz zraka

promatrala kazaljke dubinomjera dok je teško oštećena podmornica lagano tonula u dubine Jadrana. Mornari su se očajnički borili da zaustave prodor vode i podmornici vrati pogon. Kada se već sve činilo izgubljenim, a Foucault potonuo do dubine od 80 metara, gdje je već prijetila golema opasnost da joj snažni tlak vode zdrobi trup, Francuzi su uspjeli isprazniti balastne tankove, a teško oštećena podmornica krenula je prema površini mora. Čim je ponovno izvirila iz morskih dubina, austrougarski su je hidroplani ponovno napali ispuštivši još četiri bombe, koje su pale u njezinoj neposrednoj blizini nanijevši joj nova oštećenja. Zapovjednik podmornice zapovjedio je posadi da napusti brod. Vidjevši da Francuzi izlaze na palubu podmornice i skaču u more, piloti Konjović i Železni odustaju od napada i preostale bombe odbacuju u more daleko od Foucaulta. U izuzetno

FRENCH U-BOAT SUNK BY AUSTRIAN AIRMEN

Vienna Says Naval Aeroplane
Bombed the Foucault—May
Mean the Foucault.

BERLIN, Sept. 22. (By wireless to Bayville.)—The Austrian Admiralty announced today:

"An Austro-Hungarian naval aeroplane in the Southern Adriatic sank by means of bombs the French submarine Foucault. The aeroplane's pilot was Lieutenant Czeleseny, and the observer was Lieutenant von Klimburg. The entire crew of the submarine, comprising two officers and twenty-seven men, many of whom were in a drowning condition, were rescued and made prisoner by the naval aeroplane mentioned and by another piloted by Lieutenant Konjovic, with Cadet Severa as observer."

"Half an hour later the imprisoned crew was taken over by a torpedo boat, while the two officers were transported to land on the naval aeroplanes."

No French submarine Foucault is listed in available naval records. The craft sunk was probably the submarine Foucault, built in 1912 at Cherbourg. She was 167 feet long, 30.3 feet beam, with a speed of 12.5 knots above water and of 8 knots submerged. She was equipped with six torpedo tubes. Her complement is given as comprising twenty-four men.

The Foucault on Jan. 14, this year, was reported in Rome to have sunk an Austrian coast cruiser of the Novara type in the Adriatic. On Jan. 16 the Overseas News Agency, a semi-official organization in Berlin, reported that no Austro-Hungarian ship was missing, and added: "The Foucault must have sunk a ship of the Entente Powers by mistake."

hrabrom i humanom činu austrougarski piloti su svoje hidroplane spustili na uzburkanu površinu Jadrana i dovezli se blizu Foucaulta, koji je tonuo. Konjović i Železni na svoje su zrakoplove primili svih 29 članova posade francuske podmornice, koja je ubrzo zauvijek nestala u valovima Jadrana. Pretrpani hidroavioni s brodolomcima na trupu i krilima valjali su se na velikim valovima ploveći prema obali. Iz Boke je ubrzo doplovila austrougarska torpiljarka Tb100M te preuzeila posadu Foucaulta i prevezla je u Tivat. Zbog svog su vojničkog uspjeha hidroavijatori iz Kumbora dobili brojna priznanja i odličja. Otac poručnika bojnog broda Waltera Železnog, kojemu je pripisana ova pobjeda, u pismu sinu, međutim, naglašava ono najvažnije: "Vrlo sam zadovoljan tvojim uspjehom potapanja podmornice, a posebno time što zbog tvog spašavanja posade nijedna majka neće plakati."

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Ubrzana priprema JNA za borbeno djelovanje u RH

Nakon barikada i oružane pobune Srba u kolovozu 1990. na području Knina, Benkova i Obrovca, te provedenog izjašnjavanja o srpskoj autonomiji u Hrvatskoj, nemiri i terorističko djelovanje srpskih ekstremista proširili su se i na druga područja Republike Hrvatske gdje je srpsko pučanstvo živjelo u većem broju. Zbog potrebe opremanja pričuvnoga sastava policije, ali i radi boljega nadzora nad oružjem, MUP RH zapovjedio je 28. rujna 1990. svim sekretarijatima unutarnjih poslova i postajama javne sigurnosti u RH da povuku

60% naoružanja pričuvnog sastava. Tome se usprotivilo srpsko stanovništvo, pa je u Petrinji, Glini, Dvoru na Uni, Obrovcu i Donjem Lapcu došlo do nemira i napada ekstremnih Srba na policijske postaje. Zbog toga su Specijalne snage MUP-a RH 28. rujna 1990. poslane na Banovinu uspostaviti javni red i mir. Tom je prilikom u noći 28./29. rujna ranjen hrvatski redarstvenik Josip Božićević.

Odmah nakon spomenutih događaja te proglašenja autonomije srpskog naroda u Hrvatskoj i poziva Srpskog nacionalnog vijeća Srđima da se odupru hrvatskoj vlasti (od 30. rujna), Komanda 5. vojne oblasti (sa sjedištem u Zagrebu) zapovjedila je 2. listopada 1990. podređenim postrojbama da prijeđu na "ubrzano osposobljavanje i skraćeni metod obučavanja mladih vojnika" za borbeno djelovanje. Zapovijed koju je potpisao general-pukovnik Andrija Rašeta pokazuje da se vodstvo JNA ubrzano pripremalo za oružano djelovanje. Već sljedećeg dana (3. listopada) Komanda 5. vojne oblasti poslala je podređenim postrojbama "Informaciju o najnovijim aktuelnim zbivanjima u nekim delovima R. Hrvatske", koju je potpisao "pomoćnik komandanta za politički rad i pravne poslove" general-pukovnik Ivo Tominc. U njoj je, između ostalog, navedeno:

Proglavljanje srpske autonomije u Hrvatskoj 01. 10. 1990. (...) dalje je usložilo i onako tešku političko-bezbednosnu situaciju u R. Hrvatskoj, ali i u Jugoslaviji. Na području kninske krajine i dela Like ponovo se dižu barikade na putevima, železnički promet je uglavnom u prekidu, ponovno se organizuju straže i sl. Jednovremeno situacija se na sisačko-banijskoj regiji bitno ne poboljšava. Naprotiv, prema proverenim informacijama, iz više izvora, veći deo muškog stanovništva iz s. Oblja, Šaša i Majskih Poljana, SO Gлина napustio je svoje domove i povukao se u šume sa oružjem. Raspolažu sa znatnom količinom ručnih bombi čije je poreklo nepoznato. Pojedini aktivisti SDS zagovaraju da u slučaju intervencije "specijalaca" prema Glini napadnu neko od hrvatskih sela u SO Gлина.

U Petrinji, a nakon protestnog mitinga srpskog stanovništva u Banskom Grabovcu u organizaciji Socijalističke stranke Hrvatske i govora njenog predsednika Bore Mikelića, situacija je nešto povoljnija. U kasnijem NH "Vasilj Gaćeša" u Petrinji od 01. 10. 1990. g. više

U sljedećoj jedinstvenoj ustanovi učinkovanju vrhovne vojne generalni komandante načelnika u svim komandama, utvrđeno je predloženje:

.....

I.- Ustanak previše na učinkovito osposobljavanje i učinkoviti metod obučavanja mladih vojnika i na načinu vrhovne i na komandantskoj razini učinkovitosti u borbi (ispredanje, koncentracija na napadu, i borbeno djelovanje na napadu i u podršci, upotreba ljudske živote, i sl.) i učinkovitost u borbenom djelovanju, te učinkovito osposobljavanje i razvijanje i MUP-a novosrpskih jedinica u tom cilju odnosno učinkovitih međusobnih koordinacija i preplaniranje.

II.- Predviđeni dan mora da može komandanti i jedinice učinkovito i učinkovito uvođenjem ovog reda borbenog preplaniranja i preteku budu bitan i prioritarni zadaci na svim nivoima.

III.- Na izvršenju ovog zadatka cilj je da se načinom učinkovitosti, učinkovitosti i učinkovitosti pojedinačnih i organiziranih komandanti i obveznika dovede u vid u potpunosti respektuju svoje poslovne.

IV.- Komanda 5. RH, posredovan komandantom u komandama S (pet) dana učinkovito napraviti vrhovne i predstavničke postrojbe poslovnih nadzora da učinkovito osposobljuju svih naših vojnika.

PO-DRŽAVNIH KOMANDANTOVA GENERALI-PUKOVNIKA DRŽAVNIH VODSTVIMA

Dokumente pogledajte na
www.hrvatski-vojnik.hr

nema građana koji su se tu sklonili u strahu od intervencije "specijalaca" MUP-a Hrvatske.

Povod najnovijim događajima u R. Hrvatskoj je poznat i o njemu je bilo reči u informaciji ove Kde od 01. 10. 1990. god. Međutim, proglašavanje "srpske autonomije u Hrvatskoj", događaj na Baniji i akcija "specijalaca" MUP-a Hrvatske, različito se interpretiraju i tumače. U mas. mediju vlada pravi psihološko-propagandni rat, a tome posebno doprinose isključivosti stranačkih prvaka desničarske orijentacije. Bez namjere da se interpretiraju njihove izjave, s jedne strane

o potrebi "mobilizacije srpskog naroda i formiranju dobrovoljačkih odreda za zaštitu srpskog naroda", ili druge strane kako "srpsko-beogradnska oligarhija zaista želi izazvati građanski rat", do stava-poziva Socijalističke stranke Slovenije, koja poziva Skupštinu Slovenije da raspis referendum o izlasku Slovenije iz federacije i iz Beograda povuče sve predstavnike Slovenije, otkaže gostoprinstvo organima federacije i preuzme sve državničke funkcije - od monetarnih do obrambenih.

U kontekstu tih događaja ni JNA nije pošteđena. Napada se s različitim strana i s različitim tendencijama. "Vjesnik" 02. 10. 1990. godine u komentaru – "armija - krajnje je vrijeme za depolitizaciju JNA, kako zbog njezine heterogenosti ne bi izbio sukob i unutar nje" - između ostalog se naglašava: "...izbjegavanjem da se decidno izjasni o političkom i sigurnosnom stanju u zemlji, armija u stvari postaje monetom za potkusuivanje različitim političkim opcijama koje svoje temeljno uporište nalaze u inzistiranju na utvrđenju izvanrednog stanja i vraćanja na staro", "...šutnjom o petrinjskim događajima, sada se armija sama dovela u situaciju da se mnogi pitaju: na čijoj je strani?" Ovakva situacija i njen stalno podgrijavanje kao i sijanje nepoverenja prema JNA, kao jedinstvene oružane sile svih naših naroda i narodnosti, nepovoljno utiču na ukupnu političko-bezbednosnu situaciju.

Pored ostalog, tu činjenicu potvrđuje i grub - bezobziran postupak specijalaca MUP-a prema ppukovniku Janković Miloradu iz garnizona Petrinja. Naime njega su 29. 09. 1990. godine "specijalci" MUP-a učestavili u Petrinji, naredili mu da izade iz auta, legitimisali, pretresli na vrlo grub način i s uperenom poluautomatskom puškom, iako ppukovnik Janković nije pružao otpor i jasno rekao da je oficir JNA. (...)

Obzirom na izneto složeno stanje u zemlji, posebno u R. Hrvatskoj, dana 02. 10. 1990. g., sazvana je vanredna sednica predsedništva SFRJ. (...) Odeljenje za politički rad će u vezi s tim dostaviti blagovremeno informaciju. ■

* U sljedećem broju: iz tužbe JSDS-a protiv Hrvatske zbog pripreme genocida nad srpskim narodom u Hrvatskoj (uvodne napomene)

Pauk

Brk je crni, brada jaka,
znak je čelo, volja u junaka
sa kupole, topnik tuče,
ispred svih je, potez vuče.

Pauk gleda, rukom maše,
na svom konju u smrt jaše.

Poginuo na izmaku rata
sa plejadom neznanih junaka,
pošao je u legendu
glasom pravog prijatelja, brata.

Stajao je ispred i, neka se znade,
bio dragulj udarne brigade.

Koji čovjek!
Priznat.
Štovan.

Za života već ogroman,
iznad neba on je stao,
sa zvjezdama zablistao.

bojnik Frano LIVAJIĆ
(iz zbirke pjesama
"Vjetrovi rata", Split, 2008.)

Pjesma je posvećena general-bojniku Andriji Matijašu – Pauku, poginulom 9. listopada 1995. u operaciji Južni potez

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrovojnik@morp.hr

Put bez kofera

Hrvatski književnik Fran Mažuranić u svojim crticama piše kako je u jednom europskom velegradu živio u skromnoj sobici koju nikada nije zaključavao. Nekom prilikom zateče prosjaka gdje izlazi iz njegove sobe. "Gospodine, zaključavajte sobu", reče mu projak. "Vidio sam džepni sat na vašemu stolu. Ovaj sam se put suzdržao, a za drugi put nisam siguran. Znate, gospodine, ja nisam lopov, ali sam siromah. Zato zaključavajte svoju sobu."

Uломak Markova evanđelja koji čitamo 28. nedjelje kroz godinu (11. listopada) kao da se ne obazire na to životno iskustvo. Vodi li siromaštvo u raj, a bogatstvo u pakao? Kako razumjeti Isusov savjet mladiću da najprije razdijeli svoj imetak, a onda neka ide za njim? Kako shvatiti Isusove riječi: "Lakše je devi kroz ušice iglene nego bogatašu u kraljevstvo Božje?"

U misnom bogoslužju, prvo čitanje uvijek korespondira s tekstrom evanđelja. Zato se u ovo evanđelje čita ulomak iz Knjige Mudrosti (7,7-11). Mudrost se veliča kao najveće bogatstvo s kojim se ništa ne može usporediti. U jednoj drugoj knjizi, zbirci mudrih izreka, govori se da je siromaštvo kao i bogatstvo puno opasnosti za čovjekovu sreću. Zato mudar čovjek moli Boga da ga sačuva i od jednoga i od drugoga: "Ne daj mi siromaštva ni bogatstva: hrani me kruhom mojim dostatnim; inače bih, presitivši se, zatajio tebe i rekao: tko je Jahve? ili bih, osiromašiši, krao i oskvruo ime Boga svojega" (Iz 30,8-9).

Stari zavjet ne smatra siromaštvo životnim idealom. Bogatstvo se, dapače, smatralo nagradom za vjernost Bogu. Ipak se i u Starome zavjetu Bog očituje kao zaštitnik ubogih ljudi. Siromasi, nemoćni i ubogi stavljaju sebe u Božje ruke i svjedoče: "Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne; gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne" (Lk 1,52-53).

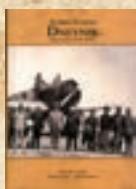
U svom nastupnom govoru Isus je nazvao blaženima siromahe u duhu: "Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko" (Mt 5,3). Tko su ti "siromasi duhom"? Očito je Isus na takvo siromaštvo pozvao bogatog mladića. To je siromaštvo pozvanih da slijede Isusa, siromaštvo motivirano blagom na nebu. Isus je na putu u Jeruzalem. Njegov je križni put već započeo. Riječ je, dakle, o temeljnem opredjeljenju za Isusov životni put - po muci i križu k slavi uskrsnuća. Na tome putu bogatstvo ne pruža baš nikakvu sigurnost, ne daje nikakav oslonac. Zemaljsko bogatstvo na tome putu može biti samo balast.

S druge pak strane, oskudica je neprihvatljiva bez sigurnog životnog uporišta. To je sigurno uporište u Isusovoj riječi. Askeza i odricanje mogu dobro doći, ali ne daju uporište za sigurnu nadu. Samo onaj tko na Isusovu riječ ostaje bez svega može ustrajati na njegovu putu. Isus više nudi nego što traži: imat ćeš blago na nebu. Mladić se, međutim, "na tu riječ smrkne". Makar njegova duša čezne za blagom koje Isus nudi, on smrknut odlazi u svoju tugu. Bogataši bi radije pozvali Isusa u svoj salon negoli da ga slijede na križnom putu. Na taj se put ide bez kofera.

Ivan NIMAC

BIBLIOTEKA

Andrija Štampar
Dnevnik s putovanja 1931.-1938.
Srednja Europa, Zagreb, 2009.

"Dnevnik" Andrije Štampara bio je dosad nepoznat javnosti jer je u obliku rukopisa bio pohranjen unutar osobnoga arhivskog fonda Andrije Štampara u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu. Rukopis "Dnevnika", čiju je kopiju već bio započeo obrađivati Mirko Dražen Grmek, a zatim nastavio akademik Ivo Padovan, tada je podijeljen u sedam cjelina. U ovom izdanju, koje su priredili i uredili Željko Dugac i Marko Pećina, podijeljen je u devet cjelina.

Ugledni hrvatski liječnik, ekspert međunarodnih zdravstvenih organizacija, dr. Andrija Štampar vodio je svoj dnevnik na svojim putovanjima po svijetu od 1931. do 1938. godine. U to je vrijeme Štampar bio ekspert Zdravstvene organizacije Lige naroda i Rockefellerove fondacije, savjetnik kineske vlade u doba režima Čang Kai-šeka, predavač na brojnim sveučilištima, stručnjak koji je bio cijenjen i čije se mišljenje uvažavalo. Susretao se s različitim ljudima, od predsjednika i ministara do diplomata i znanstvenika. Bio je svjedok brojnih događaja, poput talijanske okupacije Abesinije, Japansko-kineskog rata, sovjetskih petoljetki i pojave diktatura u Europi.

U stručnom pogledu, on je sudionik i kreator dramatičnog obrata u javnom zdravstvu, koji je doveo do prodora novih ideja preventivne i socijalne medicine, ali i do novoga međunarodnoga zdravstvenog poretku.

Štampar je opisivao i "male povijesti", sudbine običnih ljudi, prije svega seljakâ, u vrtlogu rata, neimaštine, bolesti i osobnih tragedija. S tim se isprepleće i njegov osobni život te život njegove obitelji, tragedije, padovi i usponi. To je svojevrsna osobna povijest čovjeka koji ne samo da je suošjećao s drugima već je i sam proživio tešku patnju i bol. Iz "Dnevnika" se očitava jedno posve novo i dosad ne toliko poznato Štamparovo nježno, osjećajno i lomljivo biće. Ipak, to je i izraz optimizma te najava jednog novog i boljeg svijeta u kojemu će bolesti i siromaštva biti sve manje.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

Priča o igračkama 3 (najava)

- američki animirani
- redatelj: Lee Unkrich
- produkcija: Pixar Animation Studios

Radnja najnovije Priče o igračkama zbiva se u ljeto kada Andy završava srednju školu i kreće na fakultet. Igračke se nalaze upravo pred trenutkom kojega se najviše boje, jer Andy ih je prerastao. I tu počinje njihova pustolovina, iznimno zabavna i vrlo emotivna...

Prve su najave o velikom 3D ljetnom filmskom hitu 2010. Priča o igračkama 3 upravo stigle, a kao dio priprema za taj film uskoro će se na velike ekrane vratiti originalni film Priča o igračkama i njegov nastavak (Priča o igračkama 2), no ovaj put u Disney Digital 3D tehnologiji. Kada je 1995. priča o prijateljstvu dviju igračaka iz različitih povijesnih razdoblja (kauboja Woodija i astronauta Buzzza) stigla u kina, postala je neočekivana senzacija, zaradivši više od 360 milijuna dolara i osvojivši brojne pohvale kritičara. Film je ušao u povijest i zauvijek izmijenio industriju animacije, a i filmsku industriju općenito. Danas je svatko od nas video barem jedan računalno generiran film, pa je lako zaboraviti da je upravo Priča o igračkama označila promjenu u načinu na koji je moguće napraviti filmove i uživati u njima te da su gomile mlađih animatora i tehničkih stručnjaka tada izišli iz kina razmišljajući: Gdje je Pixar i mogu li ja ondje raditi? Film je ostavio tako dubok trag na našu pop kulturu da se danas čini kako su ti simpatični likovi i nezaboravne priče oduvijek bili dijelom našeg svijeta. U velikom 3D pohodu, sva tri dijela filma Priča o igračkama bit će sinkronizirana na hrvatski. Glasove su posudili: Krešimir Mikić, Ranko Židarić, Pjer Međićanin, Dean Krivačić, Ljubomir Kerekeš i drugi, a sve je pjesme prvog dijela prepjevao Massimo Savić. Prvi dio pojavit će se već 29. listopada.

Leon RIZMAUL

VREMELPOV

9. listopada 1934.
Atentat na kralja Aleksandra

Starojugoslavenski režim bio je utemeljen na diktaturi i gušenju demokratskih sloboda. Dominacijom srpskih političara te vojske i policije, i kralj je jačao vlastiti položaj. Neravnopravnost, ugnjetavanje, nedemokratski ustavi, šestosiječanska diktatura, ubojstvo hrvatskih zastupnika u jugoslavenskoj Skupštini bile su metode te politike. Zbog toga je i jugoslavenski kralj Aleksandar imao mnogo protivnika. Dolazak Hitlera na vlast naveo je Aleksandru na približavanje Njemačkoj. Francuska je pokušavala obuzdati uspon Njemačke organiziranjem novih međunarodnih odnosa u Europi, suradnjom sa Sovjetskim Savezom i osmišljavanjem Sredozemnog pakta. Zato je francuska diplomacija bila uznemirena vijestima o Aleksandrovu približavanju Njemačkoj. Francuski ministar vanjskih poslova Louis Barthou u lipnju 1934. u Beogradu dogovorio je posjet kralju Aleksandru Parizu za listopad iste godine. Kralj je isplvio iz Boke kotorske na razaraču Dubrovnik i stigao u Marseille 9. listopada 1934. Trebao je nastaviti put prema Parizu, no nakon iskrcavanja, kada je povorka automobila krenula prema gradskoj vijećnici, izvršen je atentat. Osim kralja, smrtno je pogoden i francuski ministar Barthou. "Čuvajte mi Jugoslaviju!" navodno je umirući izustio Aleksandar. No, ne zna se je li doista uspio to reći ili je vjerojatnije da je taj oproštajni uzvik izmišljen kako bi se primirilo nezadovoljne narode u Jugoslaviji. Istraga je pokazala da je hice ispalio pripadnik makedonskog VMRO-a Veličko Dimitrov, s lažnim prezimenom Kerin, u doslugu s Pavelićevom ustaškom organizacijom te, prema mnogim povjesničarima, uz pomoć fašističke Italije. Nakon ubojstva Aleksandra, uime maloljetnog kralja Petra II. Jugoslavijom je do početka II. svjetskog rata vladalo tročlano namjesništvo na čelu s knezom Pavlom.

7.-11. listopada 1871. - Rakovička buna

9. listopada 1995. - poginuo Andrija Matijaš – Pauk

11. listopada 1579. - ubijen Mehmed-paša Sokolović

11. listopada 1962. - počeo II. vatikanski sabor

12. listopada 1492. - Kolumbo otkrio Ameriku

14. listopada 1066. - Bitka kod Hastingsa

15. listopada 1999. - pokop Brune Bušića u Zagrebu

Leon RIZMAUL

Pripremio Dinko ČUTURA

British Ferret Scout Car

Razvoj i proizvodnja ovog lako izvidničkog oklopog vozila počinje nakon završetka II. svjetskog rata. Točnije, prototip vozila napravljen je 1949., a serijska proizvodnja počinje tri godine poslije te se nastavlja do 1971. godine. Četrdeset godina ova su vozila upotrebljavana u britanskoj vojsci, a proizvedeno ih je 4409.

Najraniji model Mk 1 naoružan je 30 mm strojnicom tipa Browning. Motor mu je benzinski šestocilindrični Rolls Royce, a težina vozila je 3,65 tona. Maksimalna brzina mu je 93 km, a radijus 306 km. Posadu čine vozač i motritelji (strijelac), koji rukuje i strojnicom.

Ferret je bio vrlo popularan i u SAD-u. Njegova prednost jesu relativno male dimenzije, koje omogućuju transport tog vozila na običnim kamionima i garažiranje u običnim garažnim prostorima. To malo brzo vojno vozilo mnogo je atraktivnije od džipa.

Zemlja podrijetla:

Velika Britanija

Proizvodnja: Daimler Limited Coventry, Engleska

Težina u borbenoj

pripravnosti: 4400 kg

Težina praznog vozila:

3650 kg

Duljina vozila: 3,84 m

Širina vozila: 1,91 m

Visina vozila: 1,88 m

Maksimalna brzina:

93 km/h

Radijus kretanja: 306 km

Maksimalni nagib: 46%

35

Vozilo su pronašle snage hrvatske Specijalne policije tijekom VRO Bljesak u Zapadnoj Slavoniji, a napustili su ga pripadnici UNPROFOR-a.

Do 2009. bilo je pohranjeno u Muzeju policije. U lipnju 2009. Muzej policije donirao ga je Vojnom muzeju, u kojem je restaurirano, lakirano i dovedeno u ispravno stanje.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@moph.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@moph.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@moph.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov (leida.parlov@moph.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@moph.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Od ratova vođenih u drugoj polovici prošloga stoljeća, Vijetnamski rat je u svijetu najekspaniraniji. Razlog je velik broj kvalitetnih holivudskih filmova o tom višegodišnjem sukobu, od kojih su mnogi ovjenčani i Oscarima. No, s obzirom na to da su se celuloidne vrpcе uglavnom usredotočile na pojedinačne ljudske sudbine, mnogi o **Vijetnamskom ratu** ne znaju mnogo. Za željne iscrpnih informacija preporučujemo www.vietnamgear.com, koji je obuhvatio rat iz raznih kutova. Na svoje će doći ljubitelji povijesti, ratnih priča, vojne opreme i tehnologije i mnoštva drugih pojedinosti. Stranica nije osobito atraktivna, ali je vrlo jednostavna i pregledna, tako da će izvrsno poslužiti onima koji informacije i fotografije žele dobiti bez pretjerano dugog i mučnog surfanja.

D. VLAHOVIĆ

HRVATSKI NATO VOJNIK

Vrhunski opremljen, odlično obučen hrvatski vojnik spreman je za sve izazove modernog doba. U procesu opremanja koriste se isključivo proizvodi vrhunske kvalitete s izrazitom dominacijom hrvatskih proizvoda.

Lider u razvoju, proizvodnji i distribuciji vojno policijske opreme:

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Posl. Centar Vukovarska 269D, Zagreb, Hrvatska, Tel: 01 / 3772 777, www.kroko.hr